

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

चतुर्थ काण्डे – प्रथमः प्रश्नः

Table of Contents

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः	3
4.1 चतुर्थ काण्डे प्रथमः प्रश्नः-अग्निचित्यङ्गमन्त्रपाठाभिधानं.....	3

=====

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

4.1 चतुर्थ काण्डे प्रथमः प्रश्नः—अग्निचित्यङ्गमन्त्रपाठाभिधानं
T.S.4.1.1.1 - Kramam

यु॒ञ्जानः॑ प्र॒थमम् । प्र॒थमम्॑ मनः । मनस्त॒त्वाय॑ । त॒त्वाय॑ स॒विता ।
स॒विता॑ धि॒यः । धि॒य इति॑ धि॒यः ॥ अ॒ग्निम् ज्योतिः॑ । ज्योति॑र् नि
चा॒य्य । नि॒चाय्य॑ पृ॒थि॒व्याः । नि॒चाय्येति॑ नि-चा॒य्य । पृ॒थि॒व्या अधि॑ ।
अ॒ध्या । आ ऽभरत् । अ॒भर॑दित्यभरत् ॥ यु॒क्त्वाय॑ मन॒सा । मन॒सा
दे॒वान् । दे॒वान्थ् सुवः॑ । सुव॑र् यतः । यतो॑ धि॒या । धि॒या दि॒वम् ।
दि॒वमि॒ति दि॒वम् ॥ बृ॒हज् ज्योतिः॑ । ज्योतिः॑ क॒रिष्य॑तः । क॒रिष्य॑तः
स॒विता । स॒विता॑ प्र । प्र सु॒वाति॑ । सु॒वाति॑ तान् । तानि॒ति तान् ॥
यु॒क्तेन॑ मन॒सा । मन॒सा व॒यम् । व॒यम् दे॒वस्य॑ । दे॒वस्य॑ स॒वितुः॑ ।
स॒वितुः॑ स॒वे । स॒व इति॑ स॒वे ॥ सु॒वर्गे॒याय॑ श॒क्त्यै॑ । सु॒वर्गे॒यायेति॑
सुवः॑ – गे॒याय॑ । श॒क्त्या॑ इति॑ श॒क्त्यै॑ ॥ यु॒ञ्जते॑ मनः । मन॑ उ॒त ।
उ॒त यु॒ञ्जते॑ । यु॒ञ्जते॑ धि॒यः । धि॒यो वि॒प्राः । वि॒प्रा वि॒प्रस्य॑ ।

विप्रस्य॑ बृ॒हतः॑ । बृ॒हतो॑ वि॒पश्चि॑तः । वि॒पश्चि॑त इति॑ वि॒पश्चि॑तः ॥

वि हो॒त्राः॑ ॥ हो॒त्रा द॑धे । द॒धे व॒युना॒वित् । व॒युना॒विदे॑कः ।

व॒युना॒विदि॑ति वयुन – वित् । एक॒ इत् । इन् म॒ही । 1 (50/53)

T.S.4.1.1.2 - Kramam

म॒ही दे॒वस्य॑ । दे॒वस्य॑ सवि॒तुः । सवि॒तुः परि॑ष्टुतिः । परि॑ष्टुतिरिति॑

परि – स्तु॒तिः ॥ यु॒जे वा॑म् । वा॒म् ब्र॒ह्म । ब्र॒ह्म पू॒र्वम् । पू॒र्वम्

नमो॑भिः । नमो॑भिर् वि । नमो॑भिरिति॑ नमः – भिः । वि श्लो॒काः॑ ॥

श्लो॒का य॑न्ति । य॒न्ति प॒थ्या॑ । प॒थ्ये॒व । इ॒व सू॒राः॑ ॥ सू॒रा इति॑ सू॒राः॑ ॥

शृ॒ण्वन्ति॑ वि॒श्वे॑ ॥ वि॒श्वे अ॒मृत॑स्य । अ॒मृत॑स्य पु॒त्राः । पु॒त्रा आ॑ ।

आ ये॑ । ये धा॒मानि॑ । धा॒मानि॑ दि॒व्यानि॑ । दि॒व्यानि॑ त॒स्थुः । त॒स्थुरिति॑

त॒स्थुः ॥ य॒स्य प्र॒याण॑म् । प्र॒याण॑मनु॑ । प्र॒याण॑मिति॑ प्र – या॒नम् ॥

अ॒न्व॒न्ये । अ॒न्य इत् । इ॒द् य॒युः । य॒युर् दे॒वाः । दे॒वा दे॒वस्य॑ । दे॒वस्य॑

महि॒मान॑म् । महि॒मान॑मर्च॒तः । अर्च॑त इत्यर्च॒तः ॥ यः पार्थि॑वानि ।

पार्थि॑वानि वि॒ममे॑ । वि॒ममे॑ सः । वि॒मम॑ इति॑ वि – ममे॑ । स ए॒त॒शः॑ ।

ए॒त॒शो र॒जाँ॑सि । र॒जाँ॑सि दे॒वः । दे॒वः स॒वि॒ता । स॒वि॒ता महि॑त्व॒ना ।

म॒ह॒त्त्वे॒नेति॑ म॒हि – त्व॒ना ॥ दे॒व स॒वि॒तः । स॒वि॒तः प्र । प्र सु॒व ।
सु॒व य॒ज्ञम् । य॒ज्ञम् प्र । प्र सु॒व । सु॒व य॒ज्ञप॒तिम् । 2 (50/53)

T.S.4.1.1.3 - Kramam

य॒ज्ञप॒तिम् भ॒गाय॑ । य॒ज्ञप॒तिमि॑ति य॒ज्ञ – प॒तिम् । भ॒गाय॑ दि॒व्यः ।
दि॒व्यो ग॒न्धर्वः॑ । ग॒न्धर्व॑ इति॑ ग॒न्धर्वः॑ ॥ के॒तपूः॑ के॒तम् । के॒तपू॑रिति॑
के॒त – पूः॑ । के॒तम् नः॑ । नः॑ पु॒नातु॑ । पु॒नातु॑ वा॒चः । वा॒चस्प॑तिः ।
प॒तिर् वा॒चम् । वा॒चम॒द्य । अ॒द्य स्व॑दाति । स्व॒दाति॑ नः॑ । न॒ इति॑ नः॑ ॥
इ॒मम् नः॑ । नो॒ दे॒व । दे॒व स॒वि॒तः । स॒वि॒तर् य॒ज्ञम् । य॒ज्ञम् प्र ।
प्र सु॒व । सु॒व दे॒वायु॑वम् । दे॒वायु॑वꣳ स॒खिवि॑दम् । दे॒वायु॑वमि॑ति
दे॒व – यु॑वम् । स॒खिवि॑दꣳ स॒त्राजि॑तम् । स॒खिवि॑दमि॑ति
स॒खि – वि॑दम् । स॒त्राजि॑तम् ध॒नजि॑तम् । स॒त्राजि॑तमि॑ति
स॒त्र – जि॑तम् । ध॒नजि॑तꣳ सु॒वर्जि॑तम् । ध॒नजि॑तमि॑ति ध॒न-जि॑तम् ।
सु॒वर्जि॑तमि॑ति सु॒वः – जि॑तम् ॥ ऋ॒चा स्तो॑मम् । स्तो॒मꣳ स॒म् ।
स॒मर्द्ध॑य । अ॒र्द्धय॑ गाय॒त्रेण॑ । गाय॒त्रेण॑ रथ॒न्तर॑म् । रथ॒न्तर॑मि॑ति
रथ॑म् – त॒रम् ॥ बृ॒हद् गाय॑त्रव॒र्तनि॑ । गाय॑त्रव॒र्तनी॑ति॒ गाय॑त्र-व॒र्तनि॑ ॥

दे॒वस्य॑ त्वा । त्वा स॒वि॒तुः । स॒वि॒तुः प्र॒सवे॑ । प्र॒सवे॑ऽश्विनोः॑ ।
 प्र॒सव॑ इति॑ प्र – स॒वे । अ॒श्विनो॑र् बा॒हुभ्या॑म् । बा॒हुभ्या॑म् पू॒ष्णः ।
 बा॒हुभ्या॑मिति॑ बा॒हु-भ्या॑म् । पू॒ष्णो ह॒स्ताभ्या॑म् । ह॒स्ताभ्या॑म् गाय॒त्रेण॑ ।
 गाय॒त्रेण॑ छ॒न्दसा॑ । छ॒न्दसा॑ । आ द॒दे । द॒दे ऽङ्गि॑रस्वत् ।
 अ॒ङ्गि॒रस्व॑द॒भ्रिः । अ॒भ्रि॒रसि॑ । अ॒सि ना॑रिः । ना॒रि॒रसि॑ । 3 (50/58)

T.S.4.1.1.4 - Kramam

अ॒सि पृ॒थि॒व्याः । पृ॒थि॒व्याः स॒धस्था॑त् । स॒धस्था॑द॒ग्निम् ।
 स॒धस्था॑दिति॑ स॒ध – स्था॑त् । अ॒ग्निम् पु॒री॒ष्यम् । पु॒री॒ष्यम् अ॒ङ्गि॒रस्व॑त् ।
 अ॒ङ्गि॒रस्व॑दा । आ भ॒र । भ॒र त्रै॒ष्टु॒भेन॑ । त्रै॒ष्टु॒भेन॑ त्वा । त्वा छ॒न्दसा॑ ।
 छ॒न्दसा॑ । आ द॒दे । द॒दे ऽङ्गि॑रस्वत् । अ॒ङ्गि॒रस्व॑द् ब॒भ्रिः । ब॒भ्रि॒रसि॑ ।
 अ॒सि ना॑रिः । ना॒रि॒रसि॑ । अ॒सि त्वया॑ । त्वया॑ व॒यम् । व॒यं स॒धस्थे॑ ।
 स॒धस्थ॑ आ । स॒धस्थ॑ इति॑ स॒ध-स्थे॑ । आ॒ङ्गि॒रस्व॑त् । अ॒ग्निं श॑केम ।
 श॒केम॑ ख॒नितु॑म् । ख॒नितु॑म् पु॒री॒ष्यम् । पु॒री॒ष्यम् जा॑गतेन ।
 जा॑गतेन त्वा । त्वा छ॒न्दसा॑ । छ॒न्दसा॑ । आ द॒दे । द॒दे ऽङ्गि॑रस्वत् ।
 अ॒ङ्गि॒रस्व॑द्ब॒द्धस्ते॑ । ह॒स्त आ॑धाय । आ॒धाय॑ स॒विता॑ ।
 आ॒धाये॑त्या – धाय॑ । स॒विता॑ बि॒भ्रत् । बि॒भ्रद॑भ्रिम् ।

अ॒भि॒र्हि॒र॒ण्य॒यी॒म् ॥ हिर॒ण्य॒यी॒मि॒ति॒ हिर॒ण्य॒यी॒म् ॥ त॒या ज्यो॒तिः॑ ।
ज्यो॒ति॒र॒ज॒स्र॒म् । अ॒ज॒स्र॒मि॒त् । इ॒द॒ग्नि॒म् । अ॒ग्नि॒म् खा॒त्वी ।
खा॒त्वी नः॑ । न॒ आ । आ॒ भर॑ । भ॒रानु॑ष्टु॒भेन॑ । आ॒नु॒ष्टु॒भेन॑ त्वा ( ) ।
आ॒नु॒ष्टु॒भेने॒त्यानु॑ – स्तु॒भेन॑ । त्वा॒ छ॒न्द॒सा । छ॒न्द॒सा । आ॒ द॒दे ।
द॒दे ऽङ्गि॒र॒स्वत् । अ॒ङ्गि॒र॒स्वदि॒त्यङ्गि॒र॒स्वत् ॥ 4 (53/57)

(इ॒द – य॒ज्ञं प्र॒सु॒व – ना॒रि – रा॒नु॒ष्टु॒भेन॑ त्वा॒ छ॒न्द॒सा – त्री॒णि च॑)
(A1)

T.S.4.1.2.1 - Kramam

इ॒मा॒म॒गृ॒भ्णन् । अ॒गृ॒भ्णन् र॒श॒नाम् । र॒श॒ना॒मृ॒तस्य॑ । ऋ॒तस्य॑ पूर्वे॑ ।
पूर्व॑ आ॒यु॒षि । आ॒यु॒षि वि॒दथे॑षु । वि॒दथे॑षु क॒व्या । क॒व्येति॑ क॒व्या ॥
त॒या दे॒वाः । दे॒वाः सु॒तम् । सु॒त॒मा । आ॒ ब॒भू॒वुः । ब॒भू॒वुर्, ऋ॒तस्य॑ ।
ऋ॒तस्य॑ सा॒मन् । सा॒मन्त् स॒रम् । स॒र॒मा॒र॒प॒न्ती ।
आ॒र॒प॒न्ती॒त्या – र॒प॒न्ती ॥ प्र॒तूर्तं॑ वा॒जि॒न् । प्र॒तूर्त॑मि॒ति प्र – तूर्त॑म् ।
वा॒जि॒न्ना । आ॒ द्र॒व । द्र॒व व॒रि॒ष्ठाम् । व॒रि॒ष्ठाम॒नु । अ॒नु स॒म्व॑तम् ।
स॒म्व॑तमि॒ति स॒म्व॑तम् ॥ दि॒वि ते॑ । ते॒ जन्म॑ । जन्म॑ प॒र॒मम् ।
प॒र॒म॒मन्त॑रि॒क्षे । अ॒न्त॑रि॒क्षे ना॒भिः । ना॒भिः पृ॒थि॒व्याम् । पृ॒थि॒व्या॒मधि॑ ।

अधि॑ योनिः॑ । योनि॑रिति॑ योनिः॑ ॥ यु॒ज्जा॒था॒ꣳ रा॒स॒भम् । रा॒स॒भं
 यु॒वम् । यु॒व॒म॒स्मिन् । अ॒स्मिन् । या॒मे॑ । या॒मे॑ वृ॒ष॒ण्व॒सू । वृ॒ष॒ण्व॒सू
 इति॑ वृ॒ष॒ण्ण् - व॒सू ॥ अ॒ग्नि॒म् भ॒रन्त॑म् । भ॒रन्त॑म॒स्मयु॑म् ।
 अ॒स्मयु॑मित्य॒स्म - यु॑म् ॥ यो॒गे॒यो॒गे त॒व॒स्तर॑म् । यो॒गे॒यो॒ग इति॑
 यो॒गे - यो॒गे । त॒व॒स्तरं॑ वा॒जे॒वाजे॑ । त॒व॒स्तर॑मि॒ति त॒वः - त॒रम् ।
 वा॒जे॒वाजे॑ ह॒वाम॑हे । वा॒जे॒वाज॑ इति॑ वा॒जे - वा॒जे । ह॒वाम॑ह इति॑
 ह॒वाम॑हे ॥ स॒खाय॑ इन्द्र॒म् । इन्द्र॒मू॒तये॑ । ऊ॒तय॑ इत्यू॒तये॑ ॥ प्र॒तूर्व॑न्ना ।
 प्र॒तूर्व॑न्निति॑ प्र - तूर्व॑न् । 5 (50/55)

T.S.4.1.2.2 - Kramam

ए॒हि । इ॒ह्य॒व॒क्राम॑न् । अ॒व॒क्राम॑न्न॒शस्तीः॑ । अ॒व॒क्राम॑न्नित्य॒व-क्राम॑न् ।
 अ॒शस्ती॑ रु॒द्रस्य॑ । रु॒द्रस्य॑ गा॒णप॑त्यात् । गा॒णप॑त्यान् म॒योभूः॑ ।
 गा॒णप॑त्यादिति॑ गा॒ण - प॑त्यात् । म॒योभू॑रा । म॒योभू॑रिति॑ म॒यः - भूः॑ ।
 ए॒हि । इ॒हीती॑हि ॥ उ॒र्वन्त॑रि॒क्षम् । अ॒न्तरि॑क्ष॒मनु॑ । अ॒न्वि॑हि ।
 इ॒हि स्व॑स्ति॒गव्यू॑तिः । स्व॑स्ति॒गव्यू॑तिर॒भया॑नि । स्व॑स्ति॒गव्यू॑तिरिति॑
 स्व॑स्ति - ग॒व्यू॑तिः । अ॒भया॑नि कृ॒ण्वन् । कृ॒ण्व॒न्निति॑ कृ॒ण्वन् ॥
 पू॒ष्णा स॒युजा॑ । स॒युजा॑ स॒ह । स॒युजे॑ति स - यु॒जा । स॒हेति॑ स॒ह ॥

पृ॒थि॒व्याः स॒ध॒स्थात् । स॒ध॒स्था॒दग्नि॑म् । स॒ध॒स्था॒दिति॑ स॒ध – स्था॒त् ।
 अ॒ग्नि॑म् पु॒री॒ष्यम् । पु॒री॒ष्यम॒ङ्गि॒रस्व॑त् । अ॒ङ्गि॒रस्व॑दच्छ । अ॒च्छे॒हि ।
 इ॒ह्य॒ग्नि॑म् । अ॒ग्नि॑म् पु॒री॒ष्यम् । पु॒री॒ष्यम॒ङ्गि॒रस्व॑त् । अ॒ङ्गि॒रस्व॑दच्छ ।
 अ॒च्छे॒मः । इ॒मोऽग्नि॑म् । अ॒ग्नि॑म् पु॒री॒ष्यम् । पु॒री॒ष्यम॒ङ्गि॒रस्व॑त् ।
 अ॒ङ्गि॒रस्व॑द् भ॒रि॒ष्यामः॑ । भ॒रि॒ष्यामोऽग्नि॑म् । अ॒ग्नि॑म् पु॒री॒ष्यम् ।
 पु॒री॒ष्यम॒ङ्गि॒रस्व॑त् । अ॒ङ्गि॒रस्व॑द् भ॒रामः॑ । भ॒राम॑ इति॑ भ॒रामः॑ ॥
 अ॒न्व॒ग्निः । अ॒ग्निरु॒ष॒साम् । उ॒ष॒साम॒ग्रम् । अ॒ग्रम॒ख्य॑त् । अ॒ख्य॑दनु॑ ।
 अ॒न्व॒हानि॑ । अ॒हानि॑ प्र॒थमः॑ । प्र॒थमो॑ जा॒तवे॑दाः । जा॒तवे॑दा इति॑
 जा॒त – वे॑दाः ॥ अनु॑ सू॒र्य॑स्य । सू॒र्य॑स्य पु॒रु॒त्रा । 6 (50/56)

T.S.4.1.2.3 - Kramam

पु॒रु॒त्रा च॑ । पु॒रु॒त्रेति॑ पु॒रु – त्रा॑ । च॒ र॒श्मीन् । र॒श्मी॒ननु॑ । अनु॑
 द्या॒वापृ॑थि॒वी । द्या॒वापृ॑थि॒वी आ॑ । द्या॒वापृ॑थि॒वी इति॑ द्या॒वा – पृ॑थि॒वी ।
 आ॒ त॒तान॑ । त॒ताने॑ति॑ त॒तान॑ ॥ आ॒ग॒त्य॑ वा॒जी । आ॒ग॒त्येत्या॑ – ग॒त्य॑ ।
 वा॒ज्य॑द॒ध्वनः॑ । अ॒द॒ध्वनः॑ सर्वाः॑ । सर्वा॑ मृ॒धः । मृ॒धो वि॑ ।
 वि॑ धू॒नुते॑ । धू॒नुत॑ इति॑ धू॒नुते॑ ॥ अ॒ग्नि॑ꣳ स॒ध॒स्थे॑ । स॒ध॒स्थे॑ म॒हति॑ ।
 स॒ध॒स्थ॑ इति॑ स॒ध – स्थे॑ । म॒हति॑ चक्षु॑षा । चक्षु॑षा नि॑ ।

नि चिकी॑षते । चिकी॑षत इति चिकी॑षते ॥ आ॒क्र॒म्य वा॒जिन् ।
 आ॒क्र॒म्येत्या॑ – क्र॒म्य । वा॒जिन् पृ॒थि॒वीम् । पृ॒थि॒वीम॒ग्निम् ।
 अ॒ग्निमि॑च्छ । इ॒च्छ रु॒चा । रु॒चा त्वम् । त्वमि॑ति त्वम् ॥
 भू॒म्या वृ॒त्वाय॑ । वृ॒त्वाय॑ नः । नो ब्रू॒हि । ब्रू॒हि यतः॑ । यतः॑ ख॒नाम॑ ।
 ख॒नाम॑ तम् । तं व॒यम् । व॒यमि॑ति व॒यम् ॥ द्यौ॒स्ते॑ । ते पृ॒ष्ठम् ।
 पृ॒ष्ठम् पृ॒थि॒वी । पृ॒थि॒वी स॒धस्थ॑म् । स॒धस्थ॑मा॒त्मा । स॒धस्थ॑मि॒ति
 स॒ध – स्थ॑म् । आ॒त्माऽन्तरि॑क्षम् । अ॒न्तरि॑क्ष॒ऽसमु॒द्रः । स॒मु॒द्रस्ते॑ ।
 ते यो॒निः । यो॒निरि॑ति यो॒निः ॥ वि॒ख्याय॑ चक्षु॒षा ।
 वि॒ख्याये॑ति वि – ख्याय॑ । चक्षु॒षा त्वम् । त्वम॑भि । अ॒भि तिष्ठ॑ ।

तिष्ठ॑ पृ॒तन्य॑तः । 7 (50/57)

T.S.4.1.2.4 - Kramam

पृ॒तन्य॑त इति पृ॒तन्य॑तः ॥ उत् क्राम॑ । क्राम॑ म॒हते॑ । म॒हते॑ सौ॒भगा॑य ।
 सौ॒भगा॑या॒स्मात् । अ॒स्मादा॒स्थाना॑त् । आ॒स्थाना॑द् द्रवि॒णो॒दाः ।
 आ॒स्थाना॑दि॒त्या – स्थाना॑त् । द्रवि॒णो॒दा वा॒जिन् । द्रवि॒णो॒दा इति॑
 द्रवि॒णः-दाः । वा॒जि॒न्निति॑ वा॒जिन् ॥ व॒य॒ऽस्याम॑ । स्या॒म सु॒मतौ॑ ।
 सु॒मतौ॑ पृ॒थि॒व्याः । सु॒मता॑वि॒ति सु – मतौ॑ । पृ॒थि॒व्या अ॒ग्निम् ।

अ॒ग्निम् ख॒निष्य॑न्तः । ख॒निष्य॑न्त॒ उप॒स्थे॑ ॥ उप॒स्थे॑ अ॒स्याः । उप॒स्थे॑
 इत्युप॑-स्थे । अ॒स्या इत्य॑स्याः ॥ उद॑क॒मीत् । अ॒क॒मीद् द्र॒वि॒णो॒दाः ।
 द्र॒वि॒णो॒दा वा॒जी । द्र॒वि॒णो॒दा इति॑ द्र॒वि॒णः – दाः । वा॒ज्य॒र्वा ॥
 अ॒र्वा॒ऽकः॑ । अ॒कः सः । स लो॒कम् । लो॒कꣳ सु॒कृ॒तम् । सु॒कृ॒तम्
 पृ॒थि॒व्याः । सु॒कृ॒त॒मि॒ति सु – कृ॒तम् । पृ॒थि॒व्या इति॑ पृ॒थि॒व्याः ॥
 ततः॑ ख॒नेम॑ । ख॒नेम॑ सु॒प्र॒ती॒कम् । सु॒प्र॒ती॒क॒म॒ग्निम् । सु॒प्र॒ती॒क॒मि॒ति
 सु – प्र॒ती॒कम् । अ॒ग्निꣳ सु॒वः । सु॒वो रु॒हा॒णाः । रु॒हा॒णा अ॒धि ।
 अ॒धि ना॒के ॥ ना॒क उत्त॑मे । उत्त॑म इत्यु॒त् – त॒मे ॥ अ॒पो दे॒वीः ।
 दे॒वीरु॒प । उप॑ सृ॒ज । सृ॒ज म॒धु॒म॒तीः । म॒धु॒म॒तीर॒यक्ष्मा॑य ।
 म॒धु॒म॒तीरि॒ति म॒धु – म॒तीः । अ॒यक्ष्मा॑य प्र॒जाभ्यः॑ । प्र॒जाभ्य॑ इति॑
 प्र – जा॒भ्यः ॥ तासा॑ꣳ स्था॒नात् । स्था॒नादु॒त् । उज् जि॒हता॑म् ।
 जि॒हता॑मोष॒धयः॑ । ओष॒धयः॑ सु॒पिप्प॒लाः ।

सु॒पिप्प॒ला इति॑ सु – पि॒प्प॒लाः ॥ जिघ॑र्म्य॒ग्निम् । 8 (50/58)

T.S.4.1.2.5 - Kramam

अ॒ग्निम् मन॑सा । मन॑सा घृ॒तेन॑ । घृ॒तेन॑ प्र॒तिक्ष्य॑न्तम् । प्र॒तिक्ष्य॑न्तम्
 भु॒वनानि॑ । प्र॒तिक्ष्य॑न्त॒मि॒ति प्र॒ति – क्ष्य॑न्तम् । भु॒वनानि॑ वि॒श्वा ॥

विश्वेति विश्वा ॥ पृथुम् तिरश्चा । तिरश्चा वयसा । वयसा बृहन्तम् ।
 बृहन्तं व्यचिष्टम् । व्यचिष्टमन्नम् । अन्नं रभसम् । रभसं विदानम्
 । विदानमिति विदानम् ॥ आ त्वा । त्वा जिघर्मि । जिघर्मि वचसा ।
 वचसा घृतेन । घृतेनारक्षसा । अरक्षसा मनसा । मनसा तत् ।
 तज् जुषस्व । जुषस्वेति जुषस्व ॥ मर्यश्रीः स्पृहयद्वर्णः । मर्यश्रीरिति
 मर्य-श्रीः । स्पृहयद्वर्णो अग्निः । स्पृहयद्वर्ण इति स्पृहयत् - वर्णः ।
 अग्निर् न । नाभिमृशे । अभिमृशे तनुवा । अभिमृश इत्यभि-मृशे ।
 तनुवा जर्हृषाणः । जर्हृषाण इति जर्हृषाणः ॥ परि वाजपतिः ।
 वाजपतिः कविः । वाजपतिरिति वाज - पतिः । कविरग्निः ।
 अग्निर् हव्यानि । हव्यान्यक्रमीत् । अक्रमीदित्यक्रमीत् ॥ दधद्
 रत्नानि । रत्नानि दाशुषे । दाशुष इति दाशुषे ॥ परि त्वा । त्वाग्ने ।
 अग्ने पुरम् । पुरं वयम् । वयं विप्रम् । विप्रं सहस्य । सहस्य
 धीमहि । धीमहीति धीमहि ॥ धृषद्वर्णम् दिवेदिवे । धृषद्वर्णमिति
 धृषत् - वर्णम् । दिवेदिवे भेत्तारम् ( ) । दिवेदिव इति दिवे-दिवे ।

भे॒त्ता॒रम् भ॒ङ्गु॒राव॑तः । भ॒ङ्गु॒राव॑त इति भ॒ङ्गु॒र – व॑तः ॥ त्वम॑ग्ने ।
 अ॒ग्ने द्यु॑भिः । द्यु॒भिस्त्व॑म् । द्यु॒भिरि॑ति द्यु – भिः । त्वमा॑शुशु॒क्षणिः॑ ।
 आ॒शुशु॒क्षणि॑ स्त्वम् । त्वम॑द्भ्यः । अ॒द्भ्यस्त्व॑म् । अ॒द्भ्य
 इत्य॑त् – भ्यः । त्वम॑श्मनः । अ॒श्मन॑स्परि । प॒रीति॑ परि ॥
 त्वं व॑नै॒भ्यः । व॑नै॒भ्यस्त्व॑म् । त्वमो॑षधीभ्यः । ओष॑धीभ्यस्त्वम् ।
 ओष॑धीभ्य इत्यो॑षधि – भ्यः । त्वम् नृ॒णाम् । नृ॒णाम् नृ॑पते ।
 नृ॒पते जा॑यसे । नृ॒पत॑ इति नृ – प॒ते ॥ जा॑यसे शु॒चिः ।
 शु॒चिरि॑ति शु॒चिः ॥ 9 (70/81) (प्र॒तूर्व॑न्थ – सूर्य॑स्य – तिष्ठ –
 जिघ॑र्मि – भे॒त्ता॒रं – वि॒शति॑श्च) (A2)

T.S.4.1.3.1 - Kramam

दे॒वस्य॑ त्वा । त्वा स॒वि॒तुः । स॒वि॒तुः प्र॑सवे । प्र॒सवै॑ऽश्विनौः ।
 प्र॒सव॑ इति प्र – स॒वे । अ॒श्विनो॑र् बा॒हुभ्या॑म् । बा॒हुभ्या॑म् पू॒ष्णः ।
 बा॒हुभ्या॑मिति बा॒हु – भ्या॑म् । पू॒ष्णो ह॑स्ताभ्याम् । ह॑स्ताभ्याम्
 पृ॒थि॒व्याः । पृ॒थि॒व्याः स॒धस्थे॑ । स॒धस्थे॑ऽग्निम् । स॒धस्थ॑ इति
 स॒ध – स्थे॑ । अ॒ग्निम् पु॑री॒ष्यम् । पु॑री॒ष्यम॑ङ्गि॒रस्व॑त् । अ॒ङ्गि॒रस्व॑त्
 ख॒नामि॑ । ख॒नामी॑ति ख॒नामि॑ ॥ ज्योति॑ष्मन्तम् त्वा । त्वाऽग्ने॑ ।

अ॒ग्ने सु॒प्रती॑कम् । सु॒प्रती॑कमजस्रेण । सु॒प्रती॑कमिति सु-प्रतीकम् ।
 अजस्रेण भा॒नुना॑ ॥ भा॒नुना॑ दी॒द्यानम् । दी॒द्यान॑मिति दी॒द्यानम् ॥
 शि॒वम् प्र॒जाभ्यः॑ । प्र॒जाभ्योऽहि॑सन्तम् । प्र॒जाभ्य॑ इति प्र-जाभ्यः ।
 अहि॑सन्तम् पृ॒थिव्याः॑ । पृ॒थिव्याः॑ स॒धस्थे॑ । स॒धस्थे॑ऽग्निम् ।
 स॒धस्थ॑ इति स॒ध - स्थे॑ । अ॒ग्निम् पु॒रीष्य॑म् । पु॒रीष्य॑मङ्गि॒रस्वत् ।
 अङ्गि॒रस्वत् ख॑नामि । ख॒नामी॑ति ख॒नामि ॥ अ॒पाम् पृ॒ष्ठम् ।
 पृ॒ष्ठम॑सि । अ॒सि स॒प्रथाः॑ ॥ स॒प्रथा॑ उ॒रु । स॒प्रथा॑ इति स - प्रथाः ॥
 उ॒र्वग्नि॑म् । अ॒ग्निम् भ॑रिष्यत् । भ॒रिष्य॑दप॒राव॑पिष्ठम् ।
 अ॒परा॑वपिष्ठमित्यप॒रा - व॑पिष्ठम् ॥ वर्द्ध॑मानम् म॒हः । म॒ह आ ।
 आ च॑ । च पु॒ष्कर॑म् । पु॒ष्कर॑म् दि॒वः । दि॒वो मा॑त्रया ।
 मा॑त्रया व॒रिणा॑ । व॒रिणा॑ प्रथस्व । प्रथस्वेति प्रथस्व ॥ श॒र्म च॑ ।
 च स्थः॑ । स्थ॒ वर्म॑ । 10 (50/57)

T.S.4.1.3.2 - Kramam

व॒र्म च॑ । च स्थः॑ । स्थो अ॒च्छि॑द्रे । अ॒च्छि॑द्रे ब॒हुले॑ ।
 अ॒च्छि॑द्रे इत्य॒च्छि॑द्रे । ब॒हुले॑ उ॒भे । ब॒हुले॑ इति ब॒हुले॑ । उ॒भे इत्यु॒भे ॥
 व्य॒चस्व॑ती सम् । व्य॒चस्व॑ती इति व्य॒चस्व॑ती । सं व॑साथाम् ।

व॒सा॒था॒म् भ॒र्त॒म् । भ॒र्त॒म॒ग्नि॒म् । अ॒ग्नि॒म् पु॒री॒ष्य॒म् । पु॒री॒ष्य॒मि॒ति॑
 पु॒री॒ष्य॒म् ॥ सं व॑सा॒था॒म् । व॒सा॒था॒म् सु॒व॒र्वि॒दा॑ । सु॒व॒र्वि॒दा॑ स॒मी॒ची॑ ।
 सु॒व॒र्वि॒दे॒ति॑ सु॒वः – वि॒दा॑ । स॒मी॒ची॑ उ॒र॒सा॑ । स॒मी॒ची॑ इ॒ति॑ स॒मी॒ची॑ ।
 उ॒र॒सा॑ त्म॒ना॑ । त्म॒ने॒ति॒त्म॒ना॑ ॥ अ॒ग्नि॒म॒न्तः॑ । अ॒न्त॒र् भ॒रि॒ष्य॒न्ती॑ ।
 भ॒रि॒ष्य॒न्ती॑ ज्यो॒ति॒ष्म॒न्त॒म् । भ॒रि॒ष्य॒न्ती॑ इ॒ति॑ भ॒रि॒ष्य॒न्ती॑ ।
 ज्यो॒ति॒ष्म॒न्त॒म॒ज॒स्र॒म् । अ॒ज॒स्र॒मि॒त् । इ॒दि॒ती॒त् ॥ पु॒री॒ष्यो॒ऽसि॑ । अ॒सि॒
 वि॒श्व॒भ॒राः॑ । वि॒श्व॒भ॒रा॑ इ॒ति॑ वि॒श्व॒भ॒राः॑ ॥ अथ॑र्वा त्वा । त्वा प्र॒थ॒मः॑ ।
 प्र॒थ॒मो निः॑ । नि॒र॒म॒न्थ॒त् । अ॒म॒न्थ॒द॒ग्ने॑ । अ॒ग्न इ॒त्य॒ग्ने॑ ॥ त्वा॒म॒ग्ने॑ ।
 अ॒ग्ने पु॒ष्क॒रा॒त् । पु॒ष्क॒रा॒द॒धि॑ । अ॒द॒ध्य॒थ॒र्वा॑ । अथ॑र्वा निः ।
 नि॒र॒म॒न्थ॒त॑ । अ॒म॒न्थ॒ते॒त्य॒म॒न्थ॒त॑ ॥ मू॒द्ध॒र्नो॑ वि॒श्व॒स्य॑ । वि॒श्व॒स्य॑ वा॒घ॒तः॑ ॥
 वा॒घ॒त इ॒ति॑ वा॒घ॒तः॑ ॥ त॒मु॑ । उ॒ त्वा॑ । त्वा द॒द॒ध्य॒ङ्ङ॑ । द॒ध्य॒ङ्ङ॑ ऋ॒षि॑ ।
 ऋ॒षिः पु॒त्रः॑ । पु॒त्र ई॒धे॑ । ई॒धे॑ अथ॑र्वणः । 11 (50/56)

T.S.4.1.3.3 - Kramam

अथ॑र्वण इ॒त्य॒थ॒र्वणः॑ ॥ वृ॒त्र॒ह॒ण॒म् पु॒र॒न्द॒र॒म् । वृ॒त्र॒ह॒ण॒मि॒ति॑
 वृ॒त्र – ह॒न॒म् । पु॒र॒न्द॒र॒मि॒ति॑ पु॒र॒म् – द॒र॒म् ॥ त॒मु॑ । उ॒ त्वा॑ ।
 त्वा पा॒थ्यः॑ । पा॒थ्यो वृ॒षा॑ । वृ॒षा स॒म् । स॒मी॒धे॑ । ई॒धे॑ द॒स्यु॒ह॒न्त॒म॒म् ।

द॒स्यु॒हन्त॑म॒मिति॑ द॒स्यु - हन्त॑मम् ॥ ध॒नञ्ज॒यञ् र॒णेर॑णे ।
 ध॒नञ्ज॒यमिति॑ ध॒नम् - ज॒यम् । र॒णेर॑ण इति॑ र॒णै - र॒णे ॥
 सी॒द हो॒तः । हो॒तः स्वे । स्व॑ उ । उ॒ लो॒के । लो॒के चि॒कित्वा॑न् ।
 चि॒कित्वा॑न्थ् सा॒दय॑ । सा॒दया॑ य॒ज्ञम् । य॒ज्ञञ् सु॒कृ॒तस्य॑ । सु॒कृ॒तस्य॑
 यो॒नौ । सु॒कृ॒तस्येति॑ सु - कृ॒तस्य॑ । यो॒नावि॑ति यो॒नौ ॥ दे॒वावी॑र्
 दे॒वान् । दे॒वावी॑रिति॑ दे॒व-अ॒वीः । दे॒वान् ह॒विषा॑ । ह॒विषा॑ य॒जासि॑ ।
 य॒जास्य॑ग्ने॑ । अ॒ग्ने बृ॒हत् । बृ॒हद् य॒जमा॑ने । य॒जमा॑ने व॒यः ।
 व॒यो धाः॑ । धा॒ इति॑ धाः ॥ नि॒ होता॑ । होता॑ हो॒तृष॑दने ।
 हो॒तृष॑दने वि॒दानः॑ । हो॒तृष॑दन इति॑ हो॒तृ - स॑दने । वि॒दान॑स्त्वेषः॑ ।
 त्वेषो॑ दी॒दिवा॑न् । दी॒दिवा॑ञ् अ॒सद॑त् । अ॒सद॑थ् सु॒दक्षः॑ ।
 सु॒दक्ष॑ इति॑ सु - दक्षः॑ ॥ अ॒द॒ब्ध॒व्रत॑प्र॒मति॑र् व॒सिष्ठः॑ ।
 अ॒द॒ब्ध॒व्रत॑प्र॒मति॑रि॒त्यद॑ब्ध॒व्रत॑ - प्र॒मतिः॑ । व॒सिष्ठः॑ स॒हस्र॑म्भरः ।
 स॒हस्र॑म्भरः शु॒चिजि॑ह्वः । स॒हस्र॑म्भर इति॑ स॒हस्र॑म् - भ॒रः ।
 शु॒चिजि॑ह्वो अ॒ग्निः । शु॒चिजि॑ह्व इति॑ शु॒चि - जि॑ह्वः ।

अ॒ग्निरि॒त्यग्निः॑ ॥ स॒ꣳ सी॒दस्व॑ । सी॒दस्व॑ म॒हान् । म॒हाꣳ अ॒सि ।

अ॒सि शो॒चस्व॑ ( ) । शो॒चस्व॑ दे॒ववी॒तमः॑ । 12 (50/58)

T.S.4.1.3.4 - Kramam

दे॒ववी॒तम॑ इति दे॒व – वी॒तमः॑ ॥ वि धू॒मम् । धू॒मम॑ग्ने ।

अ॒ग्ने अ॒रुष॑म् । अ॒रुष॑म् मि॒येद्ध्य॑ । मि॒येद्ध्य॑ सृ॒ज । सृ॒ज प्र॑शस्त ।

प्र॑शस्त द॒र्.श॒तम् । प्र॑शस्तेति प्र-शस्त । द॒र्.श॒तमि॑ति द॒र्.श॒तम् ॥

ज॒निष्वा॑ हि । हि जे॒न्यः । जे॒न्यो अ॒ग्रे । अ॒ग्रे अ॒हाम् । अ॒हाꣳ हि॒तः ।

हि॒तो हि॒तेषु॑ । हि॒तेष्व॑रुषः । अ॒रुषो॑ वने॒षु । वने॒ष्विति॑ वने॒षु ॥

द॒मेद॒मे स॒प्त । द॒मेद॒म इति॑ द॒मे – द॒मे । स॒प्त र॒त्ना । र॒त्ना द॒धानः॑ ।

द॒धानो॑ऽग्निः । अ॒ग्निर्. हो॒ता । हो॒ता नि॑ । निष॒साद॑ ।

स॒सादा॑ य॒जीया॑न् । य॒जीया॑निति य॒जीया॑न् ॥ 13 (27/29)

(स्थ – ई॒धे – शो॒चस्व॑ – स॒प्तवि॑ꣳशतिश्च) (A3)

T.S.4.1.4.1 - Kramam

स॒म् ते॑ । ते वा॒युः । वा॒युर् मा॒तरि॑श्वा । मा॒तरि॑श्वा द॒धातु॑ ।

द॒धातू॑त्ताना॒यै । उ॒त्ताना॑यै हृद॒यम् । उ॒त्ताना॑या इत्युत् – ता॒नायै॑ ।

हृद॒यं य॑त् । यद् वि॒लिष्ट॑म् । वि॒लिष्ट॑मिति वि – लिष्ट॑म् ॥

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 4.1)

दे॒वानां॑ यँः । यश्चर॑ति । चर॑ति प्रा॒णथे॑न । प्रा॒णथे॑न तस्मै॑ । प्रा॒णथे॑नेति॑
प्र - अन॑थेन । तस्मै॑ च । च दे॒वि । दे॒वि वषट् । वषड॑स्तु ।
अस्तु॑ तु॒भ्यम् । तु॒भ्यमि॑ति तु॒भ्यम् ॥ सुजा॑तो ज्योति॑षा ।
सुजा॑त इति॑ सु-जा॒तः । ज्योति॑षा सह । सह॑ शर्म । शर्म॑ वरू॒थम् ।
वरू॒थमा । आऽसदः॑ । असदः॑ सुवः॑ । सुव॑रिति॑ सुवः॑ ॥ वासो॑ अग्ने ।
अग्ने॑ विश्व॑रूपम् । विश्व॑रूपं॑ सम् । विश्व॑रूपमि॑ति विश्व - रूपम् ।
सं व्य॑यस्व । व्य॒यस्व॑ विभा॒वसो॑ । विभा॒वसो॑ इति॑ विभा - वसो॑ ॥
उदु॑ । उ तिष्ठ॑ । तिष्ठ॑ स्व॒ध्वर॑ । स्व॒ध्वरा॑व । स्व॒ध्वरे॑ति
सु - अ॒ध्वर॑ । अवा॑ नः । नो दे॒व्या । दे॒व्या कृ॒पा । कृ॒पेति॑ कृ॒पा ॥
दृ॒शे च॑ । च भा॒सा । भा॒सा बृ॒हता॑ । बृ॒हता॑ सुशु॒क्वनिः॑ ।
सुशु॒क्वनि॑रा । सुशु॒क्वनि॑रिति॑ सु - शु॒क्वनिः॑ ॥ आऽग्ने॑ ।
अग्ने॑ याहि॑ । याहि॑ सुश॒स्तिभिः॑ ।
सुश॒स्तिभि॑रिति॑ सुश॒स्ति - भिः॑ ॥ 14 (50/56)

T.S.4.1.4.2 - Kramam

ऊ॒र्ध्व उ॑ । ऊ॒षुणः॑ । सु नः॑ । न ऊ॒तये॑ । ऊ॒तये॑ तिष्ठ॑ । तिष्ठा॑ देवः॑ ।
दे॒वो न॑ । न स॒विता॑ । स॒विते॑ति॑ स॒विता॑ ॥ ऊ॒र्ध्वो वा॑जस्य॑ ।

वाजस्य॑ स॒निता॑ । स॒निता॑ यत् । यद॒ज्जिभिः॑ । अ॒ज्जिभिर् वाघ॑द्भिः ।
 अ॒ज्जिभि॒रित्य॒ज्जि – भिः॑ । वाघ॑द्भिर् वि॒ह्वया॑महे । वाघ॑द्भिरिति
 वाघ॑त् – भिः॑ । वि॒ह्वया॑मह इति वि – ह्वया॑महे ॥ स जा॒तः ।
 जा॒तो गर्भः॑ । गर्भो॑ अ॒सि । अ॒सि रोद॑स्योः । रोद॑स्यो॒रग्ने॑ । अग्ने॑
 चा॒रुः । चा॒रुर् विभृ॑तः । विभृ॑त ओष॑धीषु । विभृ॑त इति वि-भृ॑तः ।
 ओष॑धीष्वित्योष॑धीषु ॥ चि॒त्रः शि॒शुः । शि॒शुः परि॑ । परि॑ तमा॒सि ।
 तमा॑स्य॒क्तः । अ॒क्तः प्र । प्र मा॒तृभ्यः॑ । मा॒तृभ्यो॑ अधि॑ । मा॒तृभ्य॑
 इति मा॒तृ-भ्यः॑ । अधि॑ कनि॒क्रदत् । कनि॒क्रदद् गाः॑ । गा इति गाः॑ ॥
 स्थि॒रो भव॑ । भव॑ वी॒ड्वङ्गः॑ । वी॒ड्वङ्ग आ॒शुः । वी॒ड्वङ्ग इति॑
 वी॒डु – अ॒ङ्गः । आ॒शुर् भव॑ । भव॑ वा॒जी । वा॒ज्यर्वन् ।
 अ॒र्वन्नित्य॑र्वन् ॥ पृ॒थुर् भव॑ । भव॑ सु॒षदः॑ । सु॒षदस्त्वम् । सु॒षद इति॑
 सु – सदः॑ । त्वम॒ग्नेः । अ॒ग्नेः पु॒रीष॑वाहनः । पु॒रीष॑वाहन इति
 पु॒रीष – वा॒हनः ॥ शि॒वो भव॑ । भव॑ प्र॒जाभ्यः॑ । 15 (50/56)

T.S.4.1.4.3 - Kramam

प्र॒जाभ्यो॑ मा॒नुषी॑भ्यः । प्र॒जाभ्य॑ इति प्र – जा॒भ्यः । मा॒नुषी॑भ्यस्त्वम् ।
 त्वम॒ङ्गिरः॑ । अ॒ङ्गिर॑ इत्य॒ङ्गिरः॑ ॥ मा द्या॑वापृथि॒वी ।

द्या॒वापृ॒थि॒वी अ॒भि । द्या॒वापृ॒थि॒वी इति॑ द्या॒वा – पृ॒थि॒वी ।
 अ॒भि शू॒शुचः॑ । शू॒शुचो॑ मा । माऽन्तरि॑क्षम् । अन्तरि॑क्षम् मा ।
 मा वन॑स्पतीन् । वन॑स्पतीनि॒ति वन॑स्पतीन् ॥ प्रै॒तु । ए॒तु वा॒जी ।
 वा॒जी कनि॑क्रदत् । कनि॑क्रदन् नान॑दत् । नान॑दद् रा॒सभः॑ । रा॒सभः॑
 प॒त्वा । प॒त्वेति॑ प॒त्वा ॥ भ॒रन्ना॒ग्निम् । अ॒ग्निम् पु॒री॒ष्यम् । पु॒री॒ष्यम् मा ।
 मा पा॒दि । पा॒द्यायु॑षः । आ॒युषः पु॒रा । पु॒रेति॑ पु॒रा ॥ रा॒सभो॑ वा॒म् ।
 वा॒म् कनि॑क्रदत् । कनि॑क्रदथ् सु॒युक्तः॑ । सु॒युक्तो॑ वृष॒णा । सु॒युक्त॑ इति॒
 सु – यु॒क्तः॑ । वृष॒णा रथे॑ । रथ॑ इति॒ रथे॑ ॥ स वा॒म् । वा॒म॒ग्निम् ।
 अ॒ग्निम् पु॒री॒ष्यम् । पु॒री॒ष्यमा॒शुः । आ॒शुर् दू॒तः । दू॒तो व॑हात् ।
 व॒हादि॑तः । इ॒त इती॑तः ॥ वृषा॑ ऽग्निम् । अ॒ग्निं वृष॑णम् । वृष॑णम्
 भ॒रन् । भ॒रन्ना॒पाम् । अ॒पाम् गर्भ॑म् । गर्भ॑म् समु॒द्रिय॑म् । समु॒द्रिय॑मिति॒
 समु॒द्रिय॑म् ॥ अ॒ग्न आ । आ या॑हि ( ) । या॒हि वी॒तये॑ । 16 (50/53)

T.S.4.1.4.4 - Kramam

वी॒तये॑ ऋ॒तम् । ऋ॒तम् स॒त्यम् । स॒त्यमि॑ति स॒त्यम् ॥ ओष॑धयः प्र॒ति ।
 प्र॒ति गृ॒ह्णी॑त । गृ॒ह्णी॑ता॒ग्निम् । अ॒ग्निमे॒तम् । ए॒तम् शि॒वम् ।
 शि॒वमा॒यन्त॑म् । आ॒यन्त॑म॒भि । आ॒यन्त॑मित्या – यन्त॑म् । अ॒भ्यत्र॑ ।

अ॒त्र यु॒ष्मान् । यु॒ष्मानि॑ति यु॒ष्मान् ॥ व्यस्यन् विश्वाः । व्यस्यन्नि॑ति
वि – अस्यन् । विश्वा अ॒मतीः । अ॒मती॑ररातीः । अ॒राती॑र् नि॒षीदन् ।
नि॒षीदन् नः । नि॒षीद॑न्नि॒ति नि – सीदन् । नो अप । अप दु॒र्म॒तिम् ।
दु॒र्म॒ति॑ ह॒नत् । दु॒र्म॒ति॑मि॒ति दुः – म॒तिम् । ह॒न॒दि॒ति ह॒नत् ॥
ओष॑धयः प्र॒ति । प्र॒ति मो॒द॒ध्वम् । मो॒द॒ध्व॒मे॒नम् । ए॒नम् पु॒ष्पा॒वतीः ।
पु॒ष्पा॒वतीः सु॒पि॒प्प॒लाः । पु॒ष्पा॒वती॑रि॒ति पु॒ष्प – वतीः । सु॒पि॒प्प॒ला
इति॑ सु – पि॒प्प॒लाः । अ॒यं वः । वो गर्भः । गर्भ ऋ॒त्वि॒यः । ऋ॒त्वि॒यः
प्र॒त्नम् । प्र॒त्न॑ स॒ध॒स्थम् । स॒ध॒स्थ॒मा । स॒ध॒स्थ॒मि॒ति स॒ध – स्थम् ।
आ॒ऽस॒दत् । अ॒स॒द॒दि॒त्य॒स॒दत् ॥ 17 (36/42)

(सु॒श॒स्ति॒भिः – शि॒वो भ॑व – या॒हि – ष॒ट्त्रि॑ंशच्च) (A4)

T.S.4.1.5.1 - Kramam

वि पा॒ज॒सा । पा॒ज॒सा पृ॒थु॒ना ॥ पृ॒थु॒ना शो॒शु॒चा॒नः । शो॒शु॒चा॒नो
बा॒ध॒स्व । बा॒ध॒स्व द्वि॒षः । द्वि॒षो र॒क्ष॒सः । र॒क्ष॒सो अ॒मी॒वाः । अ॒मी॒वा
इ॒त्य॒मी॒वाः ॥ सु॒श॒र्म॒णो बृ॒ह॒तः । सु॒श॒र्म॒ण इति॑ सु – श॒र्म॒णः ।
बृ॒ह॒तः श॒र्म॒णि । श॒र्म॒णि स्या॑म् । स्या॑म॒ग्नेः । अ॒ग्ने॒र॒ह॒म् ।
अ॒ह॑ सु॒ह॒व॒स्य । सु॒ह॒व॒स्य प्र॒णी॒तौ । सु॒ह॒व॒स्येति॑ सु – ह॒व॒स्य ।

प्रणी॑ता॒वि॒ति॒ प्र – नी॒तौ ॥ आ॒पो हि । हि ष्ट । स्था॑ म॒यो॒भुवः॑ ।
म॒यो॒भुव॑स्ताः । म॒यो॒भुव॑ इति॑ म॒यः – भुवः॑ । ता नः॑ । न ऊ॒र्जे ।
ऊ॒र्जे द॑धातन । द॒धा॒तने॑ति॑ द॒धा॒तन ॥ म॒हे र॑णाय । र॑णाय चक्ष॑से ।
चक्ष॑स इति॑ चक्ष॑से ॥ यो वः॑ । वः शि॒वत॑मः । शि॒वत॑मो र॒सः ।
शि॒वत॑म इति॑ शि॒व – त॒मः । र॒सस्त॑स्य । त॒स्य भा॑जयत ।
भा॑जयतेह । इ॒ह नः॑ । न इति॑ नः ॥ उ॒शती॑रिव । इ॒व मा॑तरः ।
मा॑तर इति॑ मा॑तरः ॥ तस्मा॑ अ॒रम् । अ॒रम् ग॑माम । ग॒माम वः॑ ।
वो य॑स्य । य॒स्य क्ष॑याय । क्ष॑याय जि॒न्वथ॑ । जि॒न्वथे॑ति॑ जि॒न्वथ ॥
आ॒पो ज॑नयथ । ज॒नय॑था च । च नः॑ । न इति॑ नः ॥

मि॒त्रः स॒सृ॒ज्य । 18 (50/54)

T.S.4.1.5.2 - Kramam

स॒सृ॒ज्य पृ॑थि॒वीम् । स॒सृ॒ज्येति॑ स॒म्-सृ॒ज्य । पृ॑थि॒वीम् भू॑मिम् ।
भू॑मिम् च । च ज्यो॑तिषा । ज्यो॑तिषा स॒ह । स॒हेति॑ स॒ह ॥ सु॑जा॒तम्
जा॒तवे॑द॒सम् । सु॑जा॒तमि॑ति॒ सु – जा॒तम् । जा॒तवे॑द॒सम॒ग्निम् ।
जा॒तवे॑द॒समि॑ति॒ जा॒त – वे॒द॒सम् । अ॒ग्निं वै॑श्वा॒नर॑म् ।

वै॒श्वान॑रं वि॒भुम् । वि॒भुमि॑ति वि॒-भुम् ॥ अ॒यक्ष्मा॑य त्वा । त्वा॒ सम् ।
 सꣳ सृ॒जामि॑ । सृ॒जामि॑ प्र॒जाभ्यः॑ । प्र॒जाभ्य॑ इति प्र – जा॒भ्यः ॥
 विश्वे॑ त्वा । त्वा॒ देवाः॑ । दे॒वा वै॒श्वान॑राः । वै॒श्वान॑राः सम् ।
 सꣳ सृ॒जन्तु॑ । सृ॒जन्त्वानु॑ष्टुभेन । आ॒नुष्टु॑भेन छन्द॒सा ।
 आ॒नुष्टु॑भेनेत्यानु – स्तु॒भेन॑ । छन्द॒सा ऽङ्गि॑रस्वत् । अ॒ङ्गि॒र
 स्वदि॑त्यङ्गि॒रस्वत् ॥ रु॒द्राः सम्भृ॑त्य । सम्भृ॑त्य पृथि॒वीम् । सम्भृ॑त्येति
 सम् – भृ॑त्य । पृथि॒वीम् बृ॒हत् । बृ॒हज् ज्योतिः॑ । ज्योतिः॑ सम् ।
 समी॑धिरे । ई॒धि॒र इती॑धिरे ॥ तेषा॑म् भा॒नुः । भा॒नुरज॑स्रः । अज॑स्र
 इत् । इच्छु॑क्रः । शु॒क्रो दे॒वेषु॑ । दे॒वेषु॑ रोचते । रो॒चत॑ इति रोचते ॥
 सꣳसृ॒ष्टां वसु॑भिः । सꣳसृ॒ष्टामि॑ति सम् – सृ॒ष्टाम् । वसु॑भी रु॒द्रैः ।
 वसु॑भिरिति वसु – भिः । रु॒द्रैर् धी॑रैः । धी॑रैः कर्म॒ण्याम् । कर्म॒ण्याम्
 मृद॑म् । मृद॑मिति मृदम् ॥ ह॒स्ताभ्या॑म् मृ॒द्धीम् । मृ॒द्धीम् कृ॒त्वा ।
 कृ॒त्वा सि॒नीवा॑ली । सि॒नीवा॑ली करोतु । करोतु॑ ताम् । 19 (50/57)

T.S.4.1.5.3 - Kramam

तामि॑ति ताम् ॥ सि॒नीवा॑ली सु॒कपर्दा॑ । सु॒कपर्दा॑ सु॒कुरी॑रा ।
 सु॒कपर्दे॑ति सु – क॒पर्दा॑ । सु॒कुरी॑रा स्वौप॒शा ।

सु॒कु॒री॒रेति॑ सु – कु॒री॒रा । स्वौ॒प॒शेति॑ सु – औ॒प॒शा ॥ सा तु॒भ्यम् ।
तु॒भ्यम॑दि॒ते । अ॒दि॒ते म॒हे । म॒ह आ । ओ॒खाम् । उ॒खाम् द॑धातु ।
द॒धातु॑ ह॒स्तयोः॑ । ह॒स्तयो॑रिति॑ ह॒स्तयोः॑ ॥ उ॒खाम् क॑रोतु ।
क॑रोतु श॒क्त्या । श॒क्त्या बा॒हुभ्या॑म् । बा॒हुभ्या॑मदि॒तिः । बा॒हुभ्या॑मिति॑
बा॒हु – भ्या॑म् । अ॒दि॒तिर् धि॒या । धि॒येति॑ धि॒या ॥ मा॒ता पु॒त्रम् । पु॒त्रं
य॑था । य॒थोप॑स्थे । उ॒पस्थे॑ सा । उ॒पस्थ॑ इत्यु॒प – स्थे॑ । साऽग्नि॑म् ।
अ॒ग्निम् बि॑भर्तु । बि॒भर्तु॑ गर्भे॑ । गर्भे॑ आ । ए॒त्या ॥ म॒खस्य॑ शि॒रः ।
शि॒रोऽसि॑ । अ॒सि य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्य॑ प॒दे । प॒दे स्थः॑ । प॒दे इति॑ प॒दे ।
स्थ॑ इति॑ स्थः॑ ॥ व॒सव॑स्त्वा । त्वा कृ॒ण्वन्तु॑ । कृ॒ण्वन्तु॑ गा॒यत्रे॑ण ।
गा॒यत्रे॑ण छ॒न्दसा॑ । छ॒न्दसा॑ ऽङ्गि॒रस्वत्॑ । अ॒ङ्गि॒रस्वत्॑ पृ॒थि॒वी ।
पृ॒थि॒व्यसि॑ । अ॒सि रु॒द्राः । रु॒द्रास्त्वा । त्वा कृ॒ण्वन्तु॑ ।
कृ॒ण्वन्तु॑ त्रै॒ष्टुभे॑न । त्रै॒ष्टुभे॑न छ॒न्दसा॑ । छ॒न्दसा॑ ऽङ्गि॒रस्वत्॑ ।
अ॒ङ्गि॒रस्व॑दन्त॒रिक्ष॑म् । अ॒न्त॒रिक्ष॑म॒सि । अ॒स्यादि॒त्याः । 20 (50/55)

T.S.4.1.5.4 - Kramam

आ॒दि॒त्यास्त्वा । त्वा कृ॒ण्वन्तु॑ । कृ॒ण्वन्तु॑ जा॒गते॑न । जा॒गते॑न छ॒न्दसा॑ ।
छ॒न्दसा॑ ऽङ्गि॒रस्वत्॑ । अ॒ङ्गि॒रस्व॑द् द्यौः । द्यौ॑र॒सि । अ॒सि वि॒श्वे॑ ।

वि॒श्वे॑ त्वा । त्वा दे॒वाः । दे॒वा वै॒श्वान॑राः । वै॒श्वान॑राः कृ॒ण्वन्तु॑ ।
 कृ॒ण्वन्त्वा॒नुष्टु॑भेन । आ॒नुष्टु॑भेन॒ छन्द॑सा । आ॒नुष्टु॑भेनेत्या॒नु – स्तु॑भेन ।
 छन्द॑सा ऽङ्गि॒रस्व॑त् । अ॒ङ्गि॒रस्व॑द् दि॒शः । दि॒शो॑ऽसि । अ॒सि ध्रु॑वा ।
 ध्रु॒वाऽसि॑ । अ॒सि धा॑रय । धा॒रया॑ मयि॑ । मयि॑ प्र॒जाम् । प्र॒जाञ् रा॑यः ।
 प्र॒जामि॑ति प्र – जा॒म् । रा॒यस्पोष॑म् । पोष॑म् गौ॒पत्य॑म् । गौ॒पत्य॑ञ्
 सु॒वीर्य॑म् । सु॒वीर्य॑ञ् सजा॒तान् । सु॒वीर्य॑मि॒ति सु – वी॑र्यम् ।
 सजा॒तान् यज॑मानाय । सजा॒तानि॑ति स-जा॒तान् । यज॑मानायादि॒त्यै ।
 अदि॒त्यै रा॒स्ना । रा॒स्नाऽसि॑ । अ॒स्यदि॑तिः । अदि॑तिस्ते । ते बि॒लम् ।
 बि॒लम् गृ॑ह्णातु । गृ॒ह्णातु॑ पाङ्क्ते॒न । पाङ्क्ते॑न॒ छन्द॑सा ।
 छन्द॑सा ऽङ्गि॒रस्व॑त् । अ॒ङ्गि॒रस्व॑दि॒त्यङ्गि॒रस्व॑त् ॥ कृ॒त्वाय॑ सा ।
 सा म॒हीम् । म॒हीमु॒खाम् । उ॒खाम् मृ॒न्मयी॑म् । मृ॒न्मयीं॑ यो॒निम् ।
 मृ॒न्मयी॑मि॒ति मृत् – मयी॑म् । यो॒निम॒ग्नये॑ । अ॒ग्नय॑ इत्य॒ग्नये॑ ॥ ताम्
 पु॒त्रेभ्यः॑ । पु॒त्रेभ्यः॑ सम् । सम् प्र ( ) । प्राय॑च्छत् । अ॒यच्छ॑ददि॒तिः ।
 अदि॑तिः श्र॒पयान् । श्र॒पयानि॑ति । इतीतीति ॥ 21 (54/59)

(मि॒त्रः – क॑रो – त्वन्त॑रि॒क्षम॑सि – प्र – च॒त्वारि॑ च) (A5)

T.S.4.1.6.1 - Kramam

वसवस्त्वा । त्वा धूपयन्तु । धूपयन्तु गायत्रेण । गायत्रेण छन्दसा ।
 छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् रुद्राः । रुद्रास्त्वा । त्वा धूपयन्तु ।
 धूपयन्तु त्रैष्टुभेन । त्रैष्टुभेन छन्दसा । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् ।
 अङ्गिरस्वदादित्याः । आदित्यास्त्वा । त्वा धूपयन्तु । धूपयन्तु
 जागतेन । जागतेन छन्दसा । छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद्
 विश्वे । विश्वे त्वा । त्वा देवाः । देवा वैश्वानराः । वैश्वानरा धूपयन्तु ।
 धूपयन्त्वानुष्टुभेन । आनुष्टुभेन छन्दसा । आनुष्टुभेनेत्यानु - स्तुभेन ।
 छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वदिन्द्रः । इन्द्रस्त्वा । त्वा धूपयतु ।
 धूपयत्वङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् विष्णुः । विष्णुस्त्वा । त्वा धूपयतु ।
 धूपयत्वङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वद् वरुणः । वरुणस्त्वा । त्वा धूपयतु ।
 धूपयत्वङ्गिरस्वत् । अङ्गिरस्वददितिः । अदितिस्त्वा । त्वा देवी ।
 देवी विश्वदैव्यावती । विश्वदैव्यावती पृथिव्याः । विश्वदैव्यावतीति
 विश्वदैव्य - वती । पृथिव्याः सधस्थे । सधस्थे ऽङ्गिरस्वत् ।
 सधस्थ इति सध - स्थे । अङ्गिरस्वत् खनतु । खनत्ववट । अवट
 देवानाम् । देवानाम् त्वा । त्वा पत्नीः । पत्नीर् देवीः । 22 (50/53)

T.S.4.1.6.2 - Kramam

दे॒वीर् वि॒श्वदे॒व्यावतीः॑ । वि॒श्वदे॒व्यावतीः॑ पृ॒थि॒व्याः । वि॒श्वदे॒व्यावती॑रिति॑
वि॒श्वदे॒व्य – वतीः॑ । पृ॒थि॒व्याः स॒धस्थे॑ । स॒धस्थे॑ ऽङ्गि॒रस्वत् ।
स॒धस्थ॑ इति॑ स॒ध – स्थे॑ । अ॒ङ्गि॒रस्वद् दध॑तु । द॒धतू॒खे ।
उ॒खे धि॒षणाः॑ । धि॒षणा॑स्त्वा । त्वा दे॒वीः । दे॒वीर् वि॒श्वदे॒व्यावतीः॑ ।
वि॒श्वदे॒व्यावतीः॑ पृ॒थि॒व्याः । वि॒श्वदे॒व्यावती॑रिति॑ वि॒श्वदे॒व्य – वतीः॑ ।
पृ॒थि॒व्याः स॒धस्थे॑ । स॒धस्थे॑ ऽङ्गि॒रस्वत् । स॒धस्थ॑ इति॑ स॒ध–स्थे॑ ।
अ॒ङ्गि॒रस्वद॑भि । अ॒भी॒न्धता॑म् । इ॒न्धता॑मु॒खे । उ॒खे ग्नाः॑ । ग्ना॑स्त्वा ।
त्वा दे॒वीः । दे॒वीर् वि॒श्वदे॒व्यावतीः॑ । वि॒श्वदे॒व्यावतीः॑ पृ॒थि॒व्याः ।
वि॒श्वदे॒व्यावती॑रिति॑ वि॒श्वदे॒व्य – वतीः॑ । पृ॒थि॒व्याः स॒धस्थे॑ । स॒धस्थे॑
ऽङ्गि॒रस्वत् । स॒धस्थ॑ इति॑ स॒ध – स्थे॑ । अ॒ङ्गि॒रस्वच्छ्र॑पयन्तु ।
श्र॒पय॑न्तू॒खे । उ॒खे व॒रूत्र॑यः । व॒रूत्र॑यो॒ जन॑यः । ज॒नय॑स्त्वा ।
त्वा दे॒वीः । दे॒वीर् वि॒श्वदे॒व्यावतीः॑ । वि॒श्वदे॒व्यावतीः॑ पृ॒थि॒व्याः ।
वि॒श्वदे॒व्यावती॑रिति॑ वि॒श्वदे॒व्य – वतीः॑ । पृ॒थि॒व्याः स॒धस्थे॑ ।
स॒धस्थे॑ ऽङ्गि॒रस्वत् । स॒धस्थ॑ इति॑ स॒ध – स्थे॑ । अ॒ङ्गि॒रस्वत्
प॒चन्तु॑ । प॒चन्तू॒खे । उ॒खे इत्यु॑खे ॥ मि॒त्रैता॑म् । ए॒तामु॑खाम् ।

उ॒खाम् प॑च । प॒चै॒षा । ए॒षा मा॑ । मा॒ भे॒दि । भे॒दीति॑ भे॒दि ॥ ए॒ताम्
ते॑ । ते॒ परि॑ । परि॒ द॒दामि॑ । द॒दाम्य॑भि॒त्यै । अ॒भित्या॑ इ॒त्यभि॑त्यै ॥

अ॒भी॒माम् । इ॒माम् म॑हि॒ना । 23 (50/58)

T.S.4.1.6.3 - Kramam

म॒हि॒ना दि॒वम् । दि॒वम् मि॒त्रः । मि॒त्रो ब॑भूव । ब॒भूव स॒प्र॒थाः ।
स॒प्र॒था इति॑ स – प्र॒थाः ॥ उ॒त श्र॑व॒सा । श्र॑व॒सा पृ॒थि॒वीम् ।
पृ॒थि॒वीमि॒ति पृ॒थि॒वीम् ॥ मि॒त्रस्य॑ च॒र्ष॒णीधृ॑तः । च॒र्ष॒णीधृ॑तः श्र॑वः ।
च॒र्ष॒णीधृ॑त इति॑ च॒र्ष॒णि-धृ॑तः । श्र॑वो दे॒वस्य॑ । दे॒वस्य॑ सा॒न॒सिम् ।
सा॒न॒सिमि॒ति सा॒न॒सिम् ॥ द्यु॒म्नम् चि॒त्रश्र॑व॒स्तम॑म् । चि॒त्रश्र॑व॒स्तममि॒ति
चि॒त्रश्र॑वः – त॒मम् । दे॒वस्त्वा॑ । त्वा स॒वि॒ता । स॒वि॒तोत् । उ॒द् व॑पतु ।
व॒पतु सु॒पा॒णिः । सु॒पा॒णिः स्व॑ङ्गु॒रिः । सु॒पा॒णिरि॒ति सु – पा॒णिः ।
स्व॑ङ्गु॒रिरि॒ति सु – अ॒ङ्गु॒रिः ॥ सु॒बा॒हुरु॑त । सु॒बा॒हुरि॒ति सु – बा॒हुः ।
उ॒त श॑क्त्या । श॒क्त्येति॑ श॒क्त्या ॥ अ॒प॒द्य॒मा॒ना पृ॒थि॒वि । पृ॒थि॒व्याशाः॑ ।
आ॒शा दि॑शः । दि॒श आ॑ । आ पृ॒ण । पृ॒णेति॑ पृ॒ण ॥ उ॒त् ति॑ष्ठ ।
ति॒ष्ठ बृ॑हती । बृ॒हती भ॑व । भ॒वोर्ध्वा॑ । ऊ॒र्ध्वा ति॑ष्ठ । ति॒ष्ठ ध्रु॑वा ।
ध्रु॒वा त्व॑म् । त्वमि॒ति त्व॑म् ॥ व॒स॒वस्त्वा॑ । त्वा । आ छृ॑न्दन्तु ( ) ।

छृ॒न्दन्तु॑ गा॒य॒त्रेण॑ । गा॒य॒त्रेण॑ छ॒न्दसा॑ । छ॒न्दसा॑ ऽङि॒रस्व॑त् ।
 अ॒ङि॒रस्व॑द् रु॒द्राः । रु॒द्रास्त्वा॑ ॥ त्वा । आ छृ॒न्दन्तु॑ ।
 छृ॒न्दन्तु॑ त्रै॒ष्टुभे॑न । त्रै॒ष्टुभे॑न छ॒न्दसा॑ । छ॒न्दसा॑ ऽङि॒रस्व॑त् ।
 अ॒ङि॒रस्व॑दादि॒त्याः । आ॒दि॒त्यास्त्वा॑ ॥ त्वा । आ छृ॒न्दन्तु॑ । छृ॒न्दन्तु॑
 जा॒गते॑न । जा॒गते॑न छ॒न्दसा॑ । छ॒न्दसा॑ ऽङि॒रस्व॑त् । अ॒ङि॒रस्व॑द्
 वि॒श्वे ॥ वि॒श्वे त्वा । त्वा दे॒वाः । दे॒वा वै॒श्वान॑राः । वै॒श्वान॑रा आ ।
 आ छृ॒न्दन्तु॑ । छृ॒न्दन्त्वा॑नु॒ष्टुभे॑न । आ॒नु॒ष्टुभे॑न छ॒न्दसा॑ ।
 आ॒नु॒ष्टुभे॑ने॒त्यानु॑ – स्तु॒भेन॑ । छ॒न्दसा॑ ऽङि॒रस्व॑त् ।
 अ॒ङि॒रस्व॑दि॒त्यङि॒रस्व॑त् ॥ 24 (69/73) (प॒त्नी – रि॒मा –
 रु॒द्रास्त्वा॑ऽऽ च्छृ॒न्दन्त्वे॑ – का॒न्न वि॒श्व॑ति॒श्च) (A6)

T.S.4.1.7.1 - Kramam

॥
 स॒मास्त्वा॑ । त्वा॒ऽग्ने॑ । अ॒ग्न ऋ॑तवः । ऋ॒तवो॑ वर्द्ध॒यन्तु॑ । वर्द्ध॒यन्तु॑
 स॒म्व॑त्स॒राः । स॒म्व॑त्स॒रा ऋ॑षयः । स॒म्व॑त्स॒रा इति॑ सं-व॒त्स॒राः ।
 ऋ॑षयो॒ यानि॑ । यानि॑ स॒त्या । स॒त्येति॑ स॒त्या ॥ स॒म दि॒व्ये॑न ।
 दि॒व्ये॑न दी॒दिहि॑ । दी॒दिहि॑ रो॒चने॑न । रो॒चने॑न वि॒श्वाः ॥ वि॒श्वा आ ।

आ॒ भा॒हि । भा॒हि प्र॒दिशः॑ । प्र॒दिशः॑ पृ॒थि॒व्याः । प्र॒दिश॑ इति॒
 प्र - दि॒शः । पृ॒थि॒व्या इति॑ पृ॒थि॒व्याः ॥ सञ्च॑ । चे॒द्ध्यस्व॑ ।
 इ॒द्ध्यस्वा॒ग्ने । अ॒ग्ने प्र॑ । प्र च॑ । च बो॒धय॑ । बो॒धयै॒नम् । ए॒नमुत्॑ ।
 उच्च॑ । च ति॒ष्ठ । ति॒ष्ठ म॒हते॑ । म॒हते॑ सौ॒भगा॒य । सौ॒भगा॒येति॑
 सौ॒भगा॒य ॥ मा च॑ । च रि॒षत् । रि॒षदु॒पस॒त्ता । उ॒पस॒त्ता ते॑ ।
 उ॒पस॒त्तेत्यु॒प - स॒त्ता । ते अ॒ग्ने । अ॒ग्ने ब्र॒ह्मा॒णः । ब्र॒ह्मा॒णस्ते॑ ।
 ते य॒शसः॑ । य॒शसः॑ स॒न्तु । स॒न्तु मा॑ । माऽन्ये॑ । अ॒न्य इत्य॒न्ये ॥
 त्वा॒मग्ने॑ । अ॒ग्ने वृ॒णते॑ । वृ॒णते॑ ब्रा॒ह्म॒णाः । ब्रा॒ह्म॒णा इ॒मे ।
 इ॒मे शि॒वः । शि॒वो अ॒ग्ने । अ॒ग्ने स॒म्व॑रणे । 25 (50/53)

T.S.4.1.7.2 - Kramam

स॒म्व॑रणे भव । स॒म्व॑रण इति॑ सं-व॑रणे । भ॒वा नः॑ । न इति॑ नः ॥
 स॒प॒त्न॒हा नः॑ । स॒प॒त्न॒हेति॑ स॒प॒त्न - हा॑ । नो अ॒भि॒मा॒ति॒जित् ।
 अ॒भि॒मा॒ति॒जिच्च॑ । अ॒भि॒मा॒ति॒जिदि॒त्यभि॒मा॒ति - जि॒त् । च स्वे॑ ।
 स्वे ग॒र्ये॑ । ग॒र्ये जा॒गृ॒हि । जा॒गृ॒ह्यप्र॑युच्छन् ।
 अ॒प्र॑युच्छन्नित्य॒प्र-यु॒च्छन् ॥ इ॒हैव॑ । ए॒वाग्ने॑ । अ॒ग्ने अ॒धि ।
 अ॒धि धा॒रय॑ । धा॒रया॒ रयि॑म् । रयि॑म् मा । मा त्वा॑ । त्वा नि॑ ।

नि॒ क्रन् । क्रन्॑ पूर्व॒चितः । पूर्व॒चितो॑ नि॒कारिणः । पूर्व॒चित॑ इति॒
 पूर्व – चितः । नि॒कारिण॑ इति॒ नि – का॒रिणः ॥ क्ष॒त्रम॒ग्ने । अ॒ग्ने
 सु॒यम॑म् । सु॒यम॑मस्तु । सु॒यम॑मिति॒ सु – यम॑म् । अस्तु॑ तु॒भ्यम् ।
 तु॒भ्यमु॑पस॒त्ता । उ॒पस॒त्ता व॒र्द्धता॑म् । उ॒पस॒त्तेत्यु॑प – स॒त्ता । व॒र्द्धता॑म्
 ते । ते॒ अनि॑ष्टृतः । अनि॑ष्टृत॒ इत्यनि॑ष्टृतः ॥ क्ष॒त्रेणा॑ग्ने । अ॒ग्ने स्वा॒युः ।
 स्वा॒युः स॒म् । स्वा॒युरि॑ति॒ सु – आ॒युः । सꣳ र॒भस्व । र॒भस्व॑ मि॒त्रेण॑ ।
 मि॒त्रेणा॑ग्ने । अ॒ग्ने मि॒त्रधे॑ये । मि॒त्रधे॑ये यतस्व । मि॒त्रधे॑य इति॒
 मि॒त्र – धे॑ये । यत॑स्वेति॒ यत॑स्व ॥ स॒जा॒ताना॑म् म॒द्ध्यम॑स्थाः ।
 स॒जा॒ताना॑मिति॒ स – जा॒ताना॑म् । म॒द्ध्यम॑स्था ए॒धि । म॒द्ध्यम॑स्था
 इति॒ म॒द्ध्यम॑ – स्थाः । ए॒धि रा॒ज्ञाम् । रा॒ज्ञाम॑ग्ने । अ॒ग्ने वि॒हव्यः॑ ।
 वि॒हव्यो॑ दी॒दिहि॑ । वि॒हव्य॑ इति॒ वि – ह॒व्यः । दी॒दिही॑ह । इ॒हेती॑ह ॥

अति॑ नि॒हः । 26 (50/61)

T.S.4.1.7.3 - Kramam

नि॒हो अति॑ । अति॑ सि॒धः । सि॒धोऽति॑ । अत्य॑चित्तिम् । अ॒चित्ति॑मति॒ ।
 अत्य॑रातिम् । अ॒राति॑मग्ने । अ॒ग्ने इत्य॑ग्ने ॥ वि॒श्वा हि॑ । ह्य॒ग्ने ।
 अ॒ग्ने दु॒रिता॑ । दु॒रिता॑ स॒हस्व॑ । दु॒रिते॑ति॒ दुः – इ॒ता । स॒हस्वा॑थ ।

अ॒था॒स्म॒भ्य॒म् । अ॒स्म॒भ्य॒ꣳ स॒ह॒वी॒राम् । अ॒स्म॒भ्य॒मि॒त्य॒स्म – भ्य॒म् ।
 स॒ह॒वी॒राम् र॒यि॒म् । स॒ह॒वी॒रामि॒ति स॒ह – वी॒राम् । र॒यि॒म् दाः ॥
 दा इति दाः ॥ अ॒ना॒धृ॒ष्यो जा॒तवे॒दाः । अ॒ना॒धृ॒ष्य इत्य॒ना – धृ॒ष्यः ।
 जा॒तवे॒दा अ॒नि॒ष्टु॒तः । जा॒तवे॒दा इति जा॒त-वे॒दाः । अ॒नि॒ष्टु॒तो वि॒राट् ।
 वि॒राड॒ग्ने । वि॒राडि॒ति वि – राट् । अ॒ग्ने क्ष॒त्रभृ॒त् । क्ष॒त्रभृ॒द् दी॒दिहि ।
 क्ष॒त्रभृ॒दि॒ति क्ष॒त्र – भृ॒त् । दी॒दि॒ही॒ह । इ॒हे॒ती॒ह ॥ वि॒श्वा आ॒शाः ॥
 आ॒शाः प्र॒मु॒ञ्च॒न् । प्र॒मु॒ञ्च॒न् मा॒नु॒षीः । प्र॒मु॒ञ्च॒न्निति प्र-मु॒ञ्च॒न् ।
 मा॒नु॒षीर् भि॒यः । भि॒यः शि॒वाभिः । शि॒वाभि॒र॒द्य । अ॒द्य परि॑ । परि॑
 पा॒हि । पा॒हि नः । नो वृ॒धे । वृ॒ध इति वृ॒धे ॥ बृ॒ह॒स्प॒ते स॒वि॒तः ।
 स॒वि॒तर् बो॒धय॑ । बो॒धयै॑नम् । ए॒नꣳ सꣳशि॑तम् । सꣳशि॑तम् चि॒त् ।
 सꣳशि॑तमि॒तिस॒म् – शि॒तम् । चि॒त् स॒न्त॒राम् । स॒न्त॒राꣳ स॒म् ।
 स॒न्त॒रामि॒ति स॒म् – त॒राम् । सꣳ शि॑शाधि । शि॒शा॒धी॒ति शि॑शाधि ॥
 वर्द्ध॑यै॒नम् । ए॒नम् म॒ह॒ते । म॒ह॒ते सौ॒भ॒गाय॑ ( ) ।
 सौ॒भ॒गाय॑ वि॒श्वे ॥ 27 (50/60)

T.S.4.1.7.4 - Kramam

वि॒श्व ए॒नम् । ए॒न॒म॒नु॒ । अ॒नु॒ म॒द॒न्तु॒ । म॒द॒न्तु॒ दे॒वाः । दे॒वा इति॑ दे॒वाः ॥
 अ॒मु॒त्र॒भू॒या॒द॒ध॒ । अ॒मु॒त्र॒भू॒या॒दि॒त्य॒मु॒त्र – भू॒यात् ॥ अध॒ यत् ।
 यद् य॒म॒स्य॒ । य॒म॒स्य॒ बृ॒ह॒स्प॒ते॒ । बृ॒ह॒स्प॒ते॒ अ॒भि॒श॒स्तेः॑ ।
 अ॒भि॒श॒स्ते॒र॒मु॒ञ्चः॑ । अ॒भि॒श॒स्ते॒रि॒त्य॒भि – श॒स्तेः॑ । अ॒मु॒ञ्च॒
 इ॒त्य॒मु॒ञ्चः॑ ॥ प्र॒त्यौ॒ह॒ताम् । औ॒ह॒ता॒म॒श्वि॒ना॑ । अ॒श्वि॒ना॒मृ॒त्युम् ।
 मृ॒त्यु॒म॒स्मात् । अ॒स्माद् दे॒वा॒नाम् । दे॒वा॒ना॒म॒ग्ने॑ । अ॒ग्ने॒ भि॒ष॒जा॑ ॥
 भि॒ष॒जा॒ श॒ची॒भिः॑ । श॒ची॒भि॒रि॒ति॒ श॒चि – भिः॑ ॥ उद् व॒यम् ।
 व॒यम् त॒म॒सः॑ । त॒म॒स॒स्प॒रि॒ । प॒रि प॒श्य॒न्तः॑ । प॒श्य॒न्तो॒ ज्यो॒तिः॑ ।
 ज्यो॒ति॒रु॒त्त॒रम् । उ॒त्त॒र॒मि॒त्युत् – त॒रम् ॥ दे॒वम् दे॒व॒त्रा॑ । दे॒व॒त्रा॑ सूर्य॑म् ॥
 दे॒व॒त्रे॒ति॒ दे॒व – त्रा॑ । सूर्य॑म॒ग॒न्म॒ । अ॒ग॒न्म॒ ज्यो॒तिः॑ । ज्यो॒ति॒रु॒त्त॒मम् ।
 उ॒त्त॒म॒मि॒त्युत् – त॒मम् ॥ 28 (34/37)

(इ॒मे शि॒वो अ॒ग्ने – ऽति॑ – सौ॒भ॒गा॒य – च॒तु॒स्त्रिं॒श॒च्च॑) (A7)

T.S.4.1.8.1 - Kramam

ऊ॒र्ध्वा अ॒स्य॒ । अ॒स्य॒ स॒मि॒धः॑ । स॒मि॒धो॑ भ॒व॒न्ति॑ ।
 स॒मि॒ध इति॑ स॒म् – इ॒धः॑ । भ॒व॒न्त्यू॒र्ध्वा॑ । ऊ॒र्ध्वा॑ शु॒क्रा॑ ।

शु॒क्रा शो॒ची॒ष्णि॒ । शो॒ची॒ष्ण्य॒ग्नेः॑ । अ॒ग्नेरि॒त्य॒ग्नेः॑ ॥ द्यु॒म॒त्त॒मा
 सु॒प्र॒ती॒क॒स्य॑ । द्यु॒म॒त्त॒मे॒ति॑ द्यु॒म॒त् - त॒मा । सु॒प्र॒ती॒क॒स्य॑ सू॒नोः॑ ।
 सू॒प्र॒ती॒क॒स्ये॒ति॑ सु - प्र॒ती॒क॒स्य॑ । सू॒नो॒रि॒ति॑ सू॒नोः॑ ॥ त॒नू॒न॒पा॒द॒सु॒रः॑ ।
 त॒नू॒न॒पा॒दि॒ति॑ त॒नू - न॒पा॒त् । अ॒सु॒रो वि॒श्व॒वे॒दाः॑ । वि॒श्व॒वे॒दा दे॒वः॑ ।
 वि॒श्व॒वे॒दा इ॒ति॑ वि॒श्व - वे॒दाः॑ । दे॒वो दे॒वेषु॑ । दे॒वेषु॑ दे॒वः॑ । दे॒व इ॒ति॑
 दे॒वः॑ ॥ प॒थ आ । आ ऽन॒क्ति॑ । अ॒न॒क्ति॑ म॒ध्वा॑ । म॒ध्वा घृ॒तेन॑ ।
 घृ॒तेने॒ति॑ घृ॒तेन॑ ॥ म॒ध्वा य॒ज्ञम् । य॒ज्ञम् न॒क्ष॒से॑ । न॒क्ष॒से प्री॒णा॒नः॑ ।
 प्री॒णा॒नो न॒रा॒श॒सः॑ । न॒रा॒श॒सो अ॒ग्ने । अ॒ग्न इ॒त्य॒ग्ने ॥ सु॒कृ॒द्
 दे॒वः॑ । सु॒कृ॒दि॒ति॑ सु - कृ॒त् । दे॒वः स॒वि॒ता । स॒वि॒ता वि॒श्व॒वा॒रः॑ ।
 वि॒श्व॒वा॒र इ॒ति॑ वि॒श्व-वा॒रः॑ ॥ अ॒च्छा॒ज्य॒म् । अ॒य॒मे॒ति॑ । ए॒ति श॒व॒सा॑ ।
 श॒व॒सा घृ॒तेन॑ । घृ॒तेने॒डा॒नः॑ । ई॒डा॒नो व॒ह्निः॑ । व॒ह्निर् न॒म॒सा॑ । न॒म॒से॒ति॑
 न॒म॒सा ॥ अ॒ग्नि॒स्रु॒चः॑ । स्रु॒चो अ॒ध्व॒रेषु॑ । अ॒ध्व॒रेषु॑ प्र॒य॒त्सु॑ ।
 प्र॒य॒त्स्वि॒ति॑ प्र॒य॒त् - सु॑ ॥ स य॒क्ष॒त् । य॒क्ष॒द॒स्य॑ । अ॒स्य॑ म॒हि॒मा॒न॒म् ॥
 म॒हि॒मा॒न॒म॒ग्नेः॑ । अ॒ग्नेः॑ सः॑ । स ई॒म् ॥ 29 (50/56)

T.S.4.1.8.2 - Kramam

ई॒म॒न्द्रा॒सु । म॒न्द्रा॒सु प्र॒यसः॑ । प्र॒यस॑ इति॑ प्र॒यसः॑ ॥ वसु॑श्चेति॑ष्ठः ।
 चेति॑ष्ठो वसु॑धातमः । वसु॑धातमश्च । वसु॑धातम॒ इति॑ वसु – धातमः॑ ।
 चेति॑ च ॥ द्वा॒रो दे॒वीः । दे॒वीर॒नु । अ॒न्वस्य॑ । अ॒स्य वि॒श्वे ॥ वि॒श्वे
 व्र॒ता । व्र॒ता द॒दन्ते॑ । द॒दन्ते॑ अ॒ग्नेः । अ॒ग्नेरि॒त्यग्नेः॑ ॥ उ॒रु॒व्यच॑सो
 धा॒म्ना ॥ उ॒रु॒व्यच॑स इत्यु॒रु – व्य॑चसः । धा॒म्ना प॒त्यमा॑नाः ।
 प॒त्यमा॑ना इति॑ प॒त्यमा॑नाः ॥ ते अ॒स्य । ते इति॑ ते । अ॒स्य योष॑णे ।
 योष॑णे दि॒व्ये । योष॑णे इति॑ योष॑णे । दि॒व्ये न । दि॒व्ये इति॑ दि॒व्ये ।
 न यो॒नौ ॥ यो॒ना॒वुषा॑सान॒क्ता । उषा॑सान॒क्तेत्युषा॑सान॒क्ता ॥ इ॒मं य॑ज्ञम् ।
 य॑ज्ञम॒वता॑म् । अ॒वता॑म॒द्ध्वर॑म् । अ॒द्ध्वर॑म् नः । न इति॑ नः ॥
 दै॒व्या हो॑तारौ । हो॒ता॒रा॒वू॒र्ध्वम् । ऊ॒र्ध्वम॑द्ध्वरम् । अ॒द्ध्वर॑म् नः ।
 नो॒ऽग्नेः॑ । अ॒ग्नेर् जि॒ह्वा॒म् । जि॒ह्वा॒मभि॑ । अ॒भि गृ॑णीतम् । गृ॒णी॒तमि॑ति
 गृ॒णी॒तम् ॥ कृ॒णु॒तम् नः॑ । नः॑ स्वि॒ष्टिम् । स्वि॒ष्टिमि॑ति सु – इ॒ष्टिम् ॥
 ति॒स्रो दे॒वीः । दे॒वीर् ब॒र्हिः । ब॒र्हि॒रा । ए॒दम् । इ॒दं स॑दन्तु ।
 स॑दन्ति॒वडा॑ । इ॒डा सर॑स्वती । सर॑स्वती॒ भार॑ती । 30 (50/55)

T.S.4.1.8.3 - Kramam

भार॒तीति॑ भार॒ती ॥ म॒ही गृ॒णाना॑ । गृ॒णानेति॑ गृ॒णाना॑ ॥ तन्नः॑ ।
 न॒स्तु॒रीप॑म् । तु॒रीप॑मद्भुतम् । अ॒द्भुत॑म् पु॒रुक्षु॑ । पु॒रुक्षु॑ त्वष्टा॑ । त्वष्टा॑
 सु॒वीर॑म् । सु॒वीर॑मिति॑ सु-वीर॑म् ॥ रा॒यस्पोष॑म् । पोषं॑ वि॒ । वि॒ष्यतु॑ ।
 स्य॒तु नाभि॑म् । नाभि॑मस्मे । अ॒स्मे इत्य॑स्मे ॥ वन॑स्पते॒ऽव । अव॑
 सृ॒ज । सृ॒जा ररा॑णः । ररा॑णस्त्मना॑ । त्मना॑ दे॒वेषु॑ । दे॒वेष्विति॑ दे॒वेषु॑ ॥
 अ॒ग्निर्ह॒व्यम् । ह॒व्यश्श॑मिता॑ । श॒मिता॑ सू॒दया॑ति । सू॒दया॑तीति॑
 सू॒दया॑ति ॥ अ॒ग्ने स्वा॒हा । स्वा॒हा कृ॑णुहि । कृ॒णुहि जा॒तवे॒दः ।
 जा॒तवे॒द इन्द्रा॑य । जा॒तवे॒द इति॑ जा॒त - वे॒दः । इन्द्रा॑य ह॒व्यम् ।
 ह॒व्यमिति॑ ह॒व्यम् ॥ वि॒श्वे दे॒वाः । दे॒वा ह॒विः । ह॒विरि॒दम् । इ॒दम्
 जु॒षन्ता॑म् । जु॒षन्ता॑मिति॑ जु॒षन्ता॑म् ॥ हि॒रण्य॑ग॒र्भः स॑म् । हि॒रण्य॑ग॒र्भ
 इति॑ हि॒रण्य॑ - ग॒र्भः । स॑मव॒र्तत॑ । अ॒वर्त॑ता॒ग्रे । अ॒ग्रे भू॒तस्य॑ ।
 भू॒तस्य॑ जा॒तः । जा॒तः प॒तिः । प॒तिरे॒कः । ए॒क आ॒सीत् ।
 आ॒सी॒दित्या॑सीत् ॥ स दा॒धार । दा॒धार पृ॒थि॒वीम् । पृ॒थि॒वीम् द्या॑म् ।
 द्या॒मु॒त । 31 (50/52)

T.S.4.1.8.4 - Kramam

उ॒ते॒मा॒म् । इ॒मा॒म् क॒स्मै॑ ॥ क॒स्मै॑ दे॒वाय॑ । दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ । ह॒विषा॑
 वि॒धेम॑ । वि॒धेम॑ति॑ वि॒धेम॑ ॥ यः प्रा॒णतः॑ । प्रा॒णतो॑ नि॒मिष॑तः । प्रा॒णतः॑
 इति॑ प्र – अ॒नतः॑ । नि॒मिष॑तो म॒हि॒त्वा । नि॒मिष॑त इति॑ नि॒मिष॑तः ।
 म॒हि॒त्वैकः॑ । म॒हि॒त्वेति॑ म॒हि – त्वा॑ । एक॑ इत् । इद् राजा॑ । राजा॑
 जग॑तः । जग॑तो ब॒भूव॑ । ब॒भूवेति॑ ब॒भूव॑ ॥ य ई॒शे॑ । ई॒शे॑ अ॒स्य ।
 अ॒स्य द्वि॒पदः॑ । द्वि॒पदश्च॑तु॒ष्पदः॑ । द्वि॒पद॑ इति॑ द्वि – प॒दः । च॒तुष्प॑दः
 क॒स्मै॑ । च॒तुष्प॑द इति॑ च॒तुः – प॒दः । क॒स्मै॑ दे॒वाय॑ । दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ ।
 ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ । वि॒धेम॑ति॑ वि॒धेम॑ ॥ य आ॒त्म॒दाः॑ । आ॒त्म॒दा ब॒ल॒दाः॑ ।
 आ॒त्म॒दा इत्या॑त्म – दाः । ब॒ल॒दा य॒स्य । ब॒ल॒दा इति॑ ब॒ल – दाः ।
 य॒स्य विश्वे॑ । विश्व॑ उ॒पास॑ते । उ॒पास॑ते प्र॒शिष॑म् । उ॒पास॑त
 इत्यु॑प – आ॒स॑ते । प्र॒शिषं॑ य॒स्य । प्र॒शिष॑मिति॑ प्र – शि॒षम् ।
 य॒स्य दे॒वाः । दे॒वा इति॑ दे॒वाः ॥ य॒स्य छा॒या । छा॒याऽमृ॑तम् । अ॒मृ॒तं
 य॒स्य । य॒स्य मृ॒त्युः । मृ॒त्युः क॒स्मै॑ । क॒स्मै॑ दे॒वाय॑ । दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ ।
 ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ । वि॒धेम॑ति॑ वि॒धेम॑ ॥ य॒स्येमे॑ । इ॒मे हि॒मव॑न्तः ।

हि॒म॒व॒न्तो॑ म॒हि॒त्वा । हि॒म॒व॒न्त॑ इति हि॒म – व॒न्तः॑ । म॒हि॒त्वा॑ य॒स्य॑ ।
म॒हि॒त्वे॒ति॑ म॒हि – त्वा । य॒स्य॑ स॒मु॒द्र॒म् । स॒मु॒द्र॒ꣳ र॒स॒या॑ ॥
र॒स॒या॑ स॒ह । स॒हा॒हुः॑ । 32 (50/61)

T.S.4.1.8.5 - Kramam

आ॒हु॒रि॒त्या॒हुः॑ ॥ य॒स्ये॒माः॑ । इ॒माः॑ प्र॒दि॒शः॑ । प्र॒दि॒शो॑ य॒स्य॑ ।
प्र॒दि॒श॑ इति प्र-दि॒शः॑ । य॒स्य॑ बा॒हू । बा॒हू क॒स्मै॑ ॥ बा॒हू इति॑ बा॒हू ।
क॒स्मै॑ दे॒वाय॑ । दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ ॥ ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ । वि॒धेमे॒ति॑ वि॒धेम॑ ॥
य॒म् क्र॒न्द॒सी॑ । क्र॒न्द॒सी॑ अ॒व॒सा । क्र॒न्द॒सी॑ इति॑ क्र॒न्द॒सी॑ । अ॒व॒सा
त॒स्त॒भा॒ने॑ । त॒स्त॒भा॒ने॑ अ॒भ्यै॒क्षे॒ताम्॑ । त॒स्त॒भा॒ने॑ इति॑ त॒स्त॒भा॒ने॑ ।
अ॒भ्यै॒क्षे॒ताम्॑ म॒न॒सा॑ । अ॒भ्यै॒क्षे॒ता॒मि॒त्य॒भि॑ – ऐ॒क्षे॒ताम्॑ ।
म॒न॒सा॑ रे॒ज॒मा॒ने॑ । रे॒ज॒मा॒ने॑ इति॑ रे॒ज॒मा॒ने॑ ॥ य॒न्ना॒धि॑ । अ॒धि॒ सू॒रः॑ ।
सू॒र उ॒दि॒तौ॑ । उ॒दि॒तौ॑ व्येति॑ । उ॒दि॒ता॒वि॒त्युत् – इ॒तौ॑ । व्येति॑ क॒स्मै॑ ॥
व्ये॒तीति॑ वि – ए॒ति॑ । क॒स्मै॑ दे॒वाय॑ । दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ ॥ ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ ।
वि॒धेमे॒ति॑ वि॒धेम॑ ॥ ये॒न॒ द्यौः॑ । द्यौ॒रु॒ग्रा॑ । उ॒ग्रा पृ॒थि॒वी॑ । पृ॒थि॒वी॑ च॑ ।
च॒ दृ॒ढे॑ । दृ॒ढे॑ ये॒न॒ । दृ॒ढे॑ इति॑ दृ॒ढे॑ । ये॒न॒ सु॒वः॑ । सु॒वः॑ स्त॒भि॒तम्॑ ।
स्त॒भि॒तं॑ यै॒न॒ । ये॒न॒ ना॒कः॑ । ना॒क इति॑ ना॒कः॑ ॥ यो॒ अ॒न्त॒रि॒क्षे॑ ।

अ॒न्तरि॑क्षे रज॑सः । रज॑सो वि॒मानः॑ । वि॒मानः॑ कस्मै॑ । वि॒मान॑ इति॑
 वि – मानः॑ । कस्मै॑ दे॒वाय॑ । दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ । ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ ।
 वि॒धेमे॑ति वि॒धेम॑ ॥ आपो॑ ह । ह॒ यत् । यन् म॑हतीः ।
 म॑हतीर् विश्व॑म् ( ) । विश्व॑मायन् । 33 (50/59)

T.S.4.1.8.6 - Kramam

आयन् दक्ष॑म् । दक्ष॑म् दधा॑नाः । दधा॑ना ज॒नय॑न्तीः । ज॒नय॑न्तीर॒ग्निम् ।
 अ॒ग्निमि॑त्य॒ग्निम् ॥ ततो॑ दे॒वाना॑म् । दे॒वाना॑म् निः । निर॑वर्तत ।
 अ॒वर्त॑तासुः । अ॒सुरे॑कः । ए॒कः कस्मै॑ । कस्मै॑ दे॒वाय॑ ।
 दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ । ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ । वि॒धेमे॑ति वि॒धेम॑ ॥ यश्चि॑त् । चि॒दापः॑ ।
 आपो॑ म॒हिना॑ । म॒हिना॑ प॒र्यप॑श्यत् । प॒र्यप॑श्यद् दक्ष॑म् । प॒र्यप॑श्यदिति॑
 परि – अ॒पश्य॑त् । दक्ष॑म् दधा॑नाः । दधा॑ना ज॒नय॑न्तीः ।
 ज॒नय॑न्तीर॒ग्निम् । अ॒ग्निमि॑त्य॒ग्निम् ॥ यो दे॒वेषु॑ । दे॒वेष्व॑धि । अधि॑
 दे॒वः । दे॒व ए॒कः । ए॒क आ॑सीत् । आ॑सीत् कस्मै॑ । कस्मै॑ दे॒वाय॑ ।
 दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ । ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ । वि॒धेमे॑ति वि॒धेम॑ ॥ 34 (34/35)

(अ॒ग्नेः स – सर॑स्वती – द्या॑ – स॒ह – विश्वं॑ – चतु॑स्त्रि॒ंशच्च॑)
 (A8)

T.S.4.1.9.1 - Kramam

आ॒कू॒ति॒म॒ग्नि॒म् । आ॒कू॒ति॒मि॒त्या – कू॒ति॒म् । अ॒ग्नि॒म् प्र॒युज॑म् ॥
 प्र॒युज॒॑ स्वाहा॑ ॥ प्र॒युज॑मि॒ति प्र – युज॑म् । स्वाहा॒ मनः॑ ।
 मनो॑ मे॒धाम् । मे॒धाम॒ग्नि॒म् । अ॒ग्नि॒म् प्र॒युज॑म् । प्र॒युज॒॑ स्वाहा॑ ॥
 प्र॒युज॑मि॒ति प्र – युज॑म् । स्वाहा॒ चि॒त्तम् । चि॒त्तं वि॒ज्ञा॒तम् ।
 वि॒ज्ञा॒त॒म॒ग्नि॒म् । वि॒ज्ञा॒त॒मि॒ति वि – ज्ञा॒तम् । अ॒ग्नि॒म् प्र॒युज॑म् ।
 प्र॒युज॒॑ स्वाहा॑ ॥ प्र॒युज॑मि॒ति प्र – युज॑म् । स्वाहा॒ वा॒चः ।
 वा॒चो वि॒धृ॒ति॒म् । वि॒धृ॒ति॒म॒ग्नि॒म् । वि॒धृ॒ति॒मि॒ति वि – धृ॒ति॒म् ।
 अ॒ग्नि॒म् प्र॒युज॑म् । प्र॒युज॒॑ स्वाहा॑ ॥ प्र॒युज॑मि॒ति प्र – युज॑म् ।
 स्वाहा॑ प्र॒जाप॑तये । प्र॒जाप॑तये॒ मन॑वे । प्र॒जाप॑तय इति प्र॒जा-प॑तये ।
 मन॑वे॒ स्वाहा॑ ॥ स्वाहा॒ऽग्नये॑ । अ॒ग्नये॑ वै॒श्वान॑राय । वै॒श्वान॑राय॒ स्वाहा॑ ॥
 स्वाहा॒ विश्वे॑ । विश्वे॑ दे॒वस्य॑ । दे॒वस्य॑ ने॒तुः । ने॒तुर् म॑र्तः ।
 म॑र्तो वृ॒णीत॑ । वृ॒णीत॑ स॒ख्यम् । स॒ख्यं वि॒श्वे । विश्वे॑ रा॒यः ।
 रा॒य इ॒षुद्ध्य॑सि । इ॒षुद्ध्य॑सि द्यु॒म्नम् । द्यु॒म्नं वि॒श्वे । वृ॒णीत॑ पु॒ष्यसे॑ ॥
 पु॒ष्यसे॑ स्वाहा॑ ॥ स्वाहा॒ मा । मा सु॑ । सु भि॒त्थाः । भि॒त्था मा॑ ।
 मा सु॑ । सु रि॒षः । रि॒षो दृ॒ह॒स्व । दृ॒ह॒स्व वी॒डय॑स्व ।

वी॒डय॑स्व॒ सु । स्वि॒ति सु॒ ॥ अ॒म्ब धृ॑ष्णु । धृ॒ष्णु वी॒रय॑स्व ।

वी॒रय॑स्वा॒ग्निः । 35 (50/58)

T.S.4.1.9.2 - Kramam

अ॒ग्निश्च॑ । चे॒दम् । इ॒दम् क॑रिष्यथः । क॒रिष्य॑थ इति॑ क॒रिष्य॑थः ॥

दृ॒ह॒स्व दे॒वि । दे॒वि पृ॒थि॒वि । पृ॒थि॒वि स्व॒स्तये॑ ॥ स्व॒स्तये॑ आ॒सुरी॑ ।

आ॒सुरी॑ मा॒या । मा॒या स्व॒धया॑ । स्व॒धया॑ कृ॒ता । स्व॒धये॑ति॑

स्व-धया॑ ॥ कृ॒ताऽसि॑ । अ॒सीत्य॑सि ॥ जुष्ट॑म् दे॒वाना॑म् । दे॒वाना॑मि॒दम् ।

इ॒दम॑स्तु । अ॒स्तु ह॒व्यम् । ह॒व्यम॑रि॒ष्टा । अ॒रि॒ष्टा त्व॑म् । त्व॒मुत् ।

उ॒दि॒हि । इ॒हि य॒ज्ञे । य॒ज्ञे अ॒स्मिन् । अ॒स्मिन्नित्य॑स्मिन् ॥ मि॒त्रैता॑म् ।

ए॒तामु॒खाम् । उ॒खाम् त॑प । त॒पैषा॑ । ए॒षा मा॑ । मा भे॒दि ।

भे॒दीति॑ भे॒दि ॥ ए॒ताम् ते॑ । ते परि॑ । परि॑ द॒दामि॑ । द॒दाम्य॑भि॒त्यै ।

अ॒भि॒त्या इ॒त्यभि॑त्यै ॥ द्व॒र्नः सर्पि॑रा॒सुतिः॑ । द्व॒र्न इति॑ दृ - अ॒न्नः ।

सर्पि॑रा॒सुतिः॑ प्र॒न्नः । सर्पि॑रा॒सुतिरिति॑ सर्पिः - अ॒सुतिः॑ । प्र॒न्नो हो॒ता ।

हो॒ता वरे॑ण्यः । वरे॑ण्य इति॑ वरे॑ण्यः ॥ स॒हस॑स्पु॒त्रः । पु॒त्रो अ॒द्भुतः॑ ।

अ॒द्भुत॑ इत्य॒द्भुतः॑ ॥ प॒रस्या॑ अ॒धि । अ॒धि स॒म्व॑तः । स॒म्व॑तोऽव॒रान् ।

स॒म्व॑त इति॑ स॒म्व - व॑तः । अ॒वरा॑ अ॒भि । अ॒भ्या ।

आ तर । 36 (50/54)

T.S.4.1.9.3 - Kramam

त॒रेति॑ तर ॥ य॒त्रा॒ऽह॒म् । अ॒ह॒मस्मि॑ । अ॒स्मि तान् । ता॒ अ॒व ।
 अ॒वेत्य॑व ॥ प॒र॒म॒स्याः॑ प॒रा॒व॒तः । प॒रा॒व॒तो रो॒हि॒द॒श्चः॑ । प॒रा॒व॒त इति॑
 प॒रा - व॑तः । रो॒हि॒द॒श्च इ॒ह । रो॒हि॒द॒श्च इति॑ रो॒हि॒त् - अ॒श्चः । इ॒हा ।
 आ ग॒हि । ग॒हीति॑ ग॒हि ॥ पु॒री॒ष्यः॑ पु॒रु॒प्रि॒यः । पु॒रु॒प्रि॒योऽग्ने॑ । पु॒रु॒प्रि॒य
 इति॑ पु॒रु - प्रि॒यः । अ॒ग्ने त्व॑म् । त्व॑म् तर । त॒रा मृ॑धः । मृ॑ध इति॑
 मृ॑धः ॥ सी॒द त्व॑म् । त्व॑म् मा॒तुः । मा॒तु॒र॒स्याः॑ । अ॒स्या उ॒प॒स्थे॑ ।
 उ॒प॒स्थे वि॒श्वानि॑ । उ॒प॒स्थ इत्यु॒प - स्थे॑ । वि॒श्वान्य॑ग्ने । अ॒ग्ने
 व॒यु॒नानि॑ । व॒यु॒नानि॑ वि॒द्वान् । वि॒द्वानि॑ति वि॒द्वान् ॥ मै॒नाम् । ए॒ना॒म॒र्चि॒षा॑ ॥
 अ॒र्चि॒षा मा । मा त॑प॒सा । त॑प॒सा॒भि । अ॒भि शू॒शु॒चः । शू॒शु॒चोऽन्तः॑ ।
 अ॒न्त॒र॒स्याम् । अ॒स्या अ॒शु॒क्र॒ज्यो॒तिः॑ । शू॒क्र॒ज्यो॒तिर् वि ।
 शू॒क्र॒ज्यो॒तिरिति॑ शू॒क्र - ज्यो॒तिः॑ । वि भा॒हि । भा॒हीति॑ भा॒हि ॥
 अ॒न्त॒र॒ग्ने । अ॒ग्ने रु॒चा । रु॒चा त्व॑म् । त्व॑मु॒खायै॑ । उ॒खायै॑ स॒दने॑ ।
 स॒दने॑ स्वे । स्व इति॑ स्वे ॥ त॒स्यास्त्व॑म् । त्व॑ हर॒सा ।

हर॑सा॒ तप॑न् ( ) । तप॑न् जा॒तवे॑दः । जा॒तवे॑दः शि॒वः । जा॒तवे॑द इति॒
जा॒त – वे॒दः । शि॒वो भ॑व । भ॒वेति॑ भव ॥ शि॒वो भू॑त्वा । भू॒त्वा
म॒ह्यम् । म॒ह्यम॑ग्ने । अ॒ग्नेऽथो॑ । अथो॑ सी॒द । अथो॑ इत्यथो॑ । सी॒द
शि॒वः । शि॒वस्त्व॑म् । त्वमि॑ति त्वम् ॥ शि॒वाः कृ॑त्वा । कृ॒त्वा दि॑शः ।
दि॒शः सर्वाः॑ । सर्वाः॑ स्वा॒म् । स्वांँ यो॑निम् । यो॒निमि॑ह । इ॒हा ।
आ॒ऽस॒दः । अ॒स॒द इत्य॑सदः ॥ 37 (70/77)

(वी॒र॒य॒स्वा – ऽऽ – तप॑न् – वि॒श्र॒तिश्च॑) (A9)

T.S.4.1.10.1 - Kramam

यद॑ग्ने । अ॒ग्ने या॑नि । या॒नि का॑नि । का॒नि च॑ । चा॒ । आ॒ ते॑ ।
ते॒ दा॑रू॒णि । दा॑रू॒णि द॒ध्म॑सि । द॒ध्म॑सीति॒ द॒ध्म॑सि ॥ तद॑स्तु ।
अ॒स्तु तु॑भ्यम् । तु॒भ्यमि॑त् । इ॒द् घृ॑तम् । घृ॒तम् तत् । तज् जु॑षस्व ।
जु॒षस्व॒ यवि॑ष्ठ्य । यवि॑ष्ठ्येति॒ यवि॑ष्ठ्य ॥ यद॑त्ति । अ॒त्युप॑जिह्विका ।
उप॑जिह्विका॒ यत् । उप॑जिह्विकेत्युप – जिह्विका । यद् व॒म्रः । व॒म्रो
अ॒ति॒सर्प॑ति । अ॒ति॒सर्प॑तीत्यति – सर्प॑ति ॥ सर्व॑म् तत् । तद॑स्तु ।
अ॒स्तु ते॑ । ते॒ घृ॑तम् । घृ॒तम् तत् । तज् जु॑षस्व । जु॒षस्व॒ यवि॑ष्ठ्य ।
यवि॑ष्ठ्येति॒ यवि॑ष्ठ्य ॥ रा॒त्रिर्ग्रा॑त्रिम॒प्रया॑वम् ।

रा॒त्रि॒ꣳरा॒त्रि॒मि॒ति॒ रा॒त्रि॒म् – रा॒त्रि॒म् । अ॒प्र॒या॒व॒म् भ॒रन्तः॑ ।
 अ॒प्र॒या॒व॒मि॒त्य॒प्र – या॒व॒म् । भ॒रन्तो॑ऽश्वा॒य । अ॒श्वा॒ये॒व । इ॒व ति॒ष्ठ॑ते ।
 ति॒ष्ठ॑ते घा॒स॒म् । घा॒स॒म॒स्मै । अ॒स्मा इ॒त्य॒स्मै ॥ रा॒य॒स्पो॒षे॒ण । पो॒षे॒ण
 स॒म् । स॒मि॒षा । इ॒षा म॑दन्तः । म॑दन्तोऽग्ने॑ । अ॒ग्ने मा॑ । मा॑ ते॑ ।
 ते प्र॑ति॒वेशाः॑ । प्र॑ति॒वेशा॑ रिषाम । प्र॑ति॒वेशा॑ इति॒ प्र॒ति – वे॒शाः ।
 रि॒षा॒मे॒ति॑ रिषाम ॥ ना॒भा पृ॒थि॒व्याः । 38 (50/54)

T.S.4.1.10.2 - Kramam

पृ॒थि॒व्याः स॒मि॒धा॒न॒म् । स॒मि॒धा॒न॒म॒ग्नि॒म् । स॒मि॒धा॒न॒मि॒ति॑
 स॒म् – इ॒धा॒न॒म् । अ॒ग्नि॒ꣳ रा॒यः॑ । रा॒य॒स्पो॒षाय॑ । पो॒षाय॑ बृ॒ह॒ते॑ ।
 बृ॒ह॒ते॑ ह॒वा॒म॒हे । ह॒वा॒म॒ह इति॑ ह॒वा॒म॒हे ॥ इ॒र॒म्म॒द॒म् बृ॒ह॒दु॒क्थ॒म् ।
 इ॒र॒म्म॒द॒मि॒ती॒र॒म् – म॒द॒म् । बृ॒ह॒दु॒क्थं॑ य॒ज॒त्र॒म् । बृ॒ह॒दु॒क्थ॒मि॒ति॑
 बृ॒ह॒त् – उ॒क्थ॒म् । य॒ज॒त्र॒म् जे॒ता॒र॒म् । जे॒ता॒र॒म॒ग्नि॒म् ।
 अ॒ग्नि॒म् पृ॒त॒ना॒सु । पृ॒त॒ना॒सु सा॒स॒हि॒म् । सा॒स॒हि॒मि॒ति॑ सा॒स॒हि॒म् ॥
 याः॑ से॒नाः॑ । से॒ना अ॒भी॒त्वं॒रीः॑ । अ॒भी॒त्वं॒री॒रा॒व्या॒धि॒नीः॑ ।
 अ॒भी॒त्वं॒री॒रि॒त्य॒भि – इ॒त्वं॒रीः॑ । आ॒व्या॒धि॒नी॒रु॒ग॒णाः॑ ।
 आ॒व्या॒धि॒नी॒रि॒त्या॑ – व्या॒धि॒नीः॑ । उ॒ग॒णा उ॒त । उ॒ते॒त्यु॒त ॥

ये स्ते॒नाः । स्ते॒ना ये । ये च॑ । च॒ तस्कराः॑ । तस्करा॒ तान् ।
ता॒ऽस्ते॑ ॥ ते अ॒ग्ने । अ॒ग्नेऽपि॑ । अपि॑ द॒धामि॑ । द॒धाम्या॒स्ये॑ ॥
आ॒स्य इत्या॒स्ये॑ ॥ द॒ष्टाभ्या॑म्लि॒म्लून् । म॒लिम्लून्॑ ज॒म्भ्यैः॑ ॥
ज॒म्भ्यैस्त॑स्करान् । तस्करा॒ऽउ॒त । उ॒तेत्यु॒त ॥ ह॒नूभ्या॑ऽस्ते॒नान् ।
ह॒नूभ्या॑मि॒ति ह॒नु – भ्या॒म् । स्ते॒नान् भ॒गवः॑ । भ॒गव॒स्तान् । भ॒गव॒
इति॑ भ॒ग – वः॑ । ता॒ऽस्त्वम् । त्वम् खा॒द । खा॒द सु॒खादि॑तान् ।
सु॒खादि॑तानि॒ति सु – खा॒दि॒तान् ॥ ये ज॒नेषु॑ । ज॒नेषु॑ म॒लिम्ल॑वः ।
म॒लिम्ल॑वः स्ते॒नासः॑ । स्ते॒नास॑स्तस्कराः । तस्करा॒ वने॑ ॥
व॒न इति॑ वने॑ ॥ ये क॒क्षेषु॑ । 39 (50/57)

T.S.4.1.10.3 - Kramam

क॒क्षेष्व॒घाय॑वः । अ॒घाय॑व॒स्तान् । अ॒घाय॑व इत्य॒घ – य॑वः । ता॒ऽस्ते॑ ॥
ते द॒धामि॑ । द॒धामि॑ ज॒म्भयोः॑ । ज॒म्भयो॑रि॒ति ज॒म्भयोः॑ ॥
यो अ॒स्मभ्य॑म् । अ॒स्मभ्य॑मरातीयात् । अ॒स्मभ्य॑मित्य॒स्म – भ्य॑म् ।
अ॒राती॒याद् यः॑ । यश्च॑ । च॒ नः॑ । नो॒ द्वेष॑ते । द्वेष॑ते ज॒नः॑ ।
ज॒न इति॑ ज॒नः॑ ॥ नि॒न्दाद् यः॑ । यो अ॒स्मान् । अ॒स्मान् दि॒प्सात्॑ ॥
दि॒प्साच् च॑ । च॒ सर्व॑म् । सर्व॑म् तम् । तम् म॒स्मसा॑ ॥

म॒स्म॒सा कुरु॑ । कु॒र्विति॑ कुरु॑ ॥ सञ्शित॑म् मे । सञ्शित॑मिति॒
सम् - शित॑म् । मे ब्र॒ह्म । ब्र॒ह्म सञ्शित॑म् । सञ्शित॑म् वी॒र्यम्॑ ।
सञ्शित॑मिति॒ सम् - शित॑म् । वी॒र्यम् बल॑म् । बल॑मिति॒ बल॑म् ॥
सञ्शित॑म् क्ष॒त्रम् । सञ्शित॑मिति॒ सम् - शित॑म् । क्ष॒त्रम् जिष्णु॑ ।
जिष्णु॑ यस्य॑ । यस्या॒हम् । अ॒हमस्मि॑ । अस्मि॑ पु॒रोहि॑तः । पु॒रोहि॑त
इति॑ पु॒रः - हि॒तः ॥ उ॒देषाम्॑ । ए॒षाम् बा॒हू । बा॒हू अ॒तिर॑म् । बा॒हू
इति॑ बा॒हू । अ॒तिर॑मुत् । उ॒द् वर्चः॑ । वर्च॑ उ॒त् । उ॒दु । ऊ॒ बल॑म् ।
बल॑मिति॒ बल॑म् ॥ क्षि॒णोमि॑ ब्र॒ह्मणा॑ । ब्र॒ह्मणा॑ऽमि॒त्रान् । अ॒मि॒त्रानु॑त् ।
उ॒न्नया॑मि । न॒यामि॑ स्वा॒न् । 40 (50/56)

T.S.4.1.10.4 - Kramam

स्वाञ् अ॒हम् । अ॒हमि॒त्य॒हम् ॥ दृ॒शानो॑ रु॒क्मः । रु॒क्म उ॒र्व्या ।
उ॒र्व्या वि॑ । व्य॒द्यौत् । अ॒द्यौद् दु॒र्मर्ष॑म् । दु॒र्मर्ष॑मायुः । दु॒र्मर्ष॑मिति॒
दुः - मर्ष॑म् । आ॒युः श्रि॒ये । श्रि॒ये रु॒चा॒नः । रु॒चा॒न इति॑ रु॒चा॒नः ॥
अ॒ग्नि॒रमृ॑तः । अ॒मृ॒तो अ॒भ॒वत् । अ॒भ॒वद् वयो॑भिः । वयो॑भिर् यत् ।
वयो॑भिरिति॒ वयः॑ - भिः । य॒दे॒नम् । ए॒नम् द्यौः॑ । द्यौ॑र॒ज॒न॒यत् ।
अ॒ज॒न॒य॒त् सु॒रेताः॑ । सु॒रेता॑ इति॑ सु - रेताः॑ ॥ वि॒श्वा रू॒पाणि॑ ।

रूपाणि॑ प्रति॑ । प्रति॑ मुञ्चते॑ । मुञ्चते॑ क॒विः । क॒विः प्र॑ ।
 प्रासा॑वीत् । असा॑वीद् भ॒द्रम् । भ॒द्रम् द्वि॑पदे॑ । द्वि॑पदे॑ चतु॑ष्पदे॑ ।
 द्वि॑पद॑ इति॑ द्वि – पदे॑ । चतु॑ष्पद॑ इति॑ चतुः – पदे॑ ॥ वि॑ नाक॑म् ।
 नाक॑मख्यत् । अख्य॑थ् स॒विता । स॒विता वरे॑ण्यः । वरे॑ण्योऽनु॑ । अनु॑
 प्रया॑णम् । प्रया॑णमु॒षसः॑ । प्रया॑णमि॒ति प्र॑ – या॒नम् । उ॒षसो॑ वि॑ ।
 वि॑ राज॑ति । राज॑तीति॑ राज॑ति ॥ नक्तो॑षासा॒ सम॑नसा॒ । सम॑नसा॒
 वि॒रूपे॑ । सम॑नसेति॒ स – मन॑सा । वि॒रूपे॑ धा॒पये॑ते । वि॒रूपे॑ इति॑
 वि – रूपे॑ । धा॒पये॑ते शि॒शुम् । धा॒पये॑ते इति॑ धा॒पये॑ते ।
 शि॒शुमे॑कम् । एक॑ः समी॒ची । समी॒ची इति॑ समी॒ची ॥ द्या॒वा क्षा॑म ।
 क्षा॑मा रु॒क्मः ( ) । रु॒क्मो अ॒न्तः । 41 (50/57)

T.S.4.1.10.5 - Kramam

अ॒न्तर् वि॑ । वि॑ भा॒ति । भा॒ति दे॒वाः । दे॒वा अ॒ग्निम् । अ॒ग्निम्
 धा॒रय॑न् । धा॒रय॑न् द्र॒विणो॑दाः । द्र॒विणो॑दा इति॑ द्र॒विणः – दाः ॥
 सु॒पर्णो॑ऽसि॑ । सु॒पर्ण इति॑ सु – पर्णः॑ । अ॒सि ग॒रुत्मा॑न् । ग॒रुत्मा॑न्
 त्रि॒वृत् । त्रि॒वृत् ते॑ । त्रि॒वृदि॑ति॒ त्रि – वृत् । ते॑ शि॒रः । शि॒रो गा॒यत्र॑म् ।
 गा॒यत्र॑म् चक्षुः॑ । चक्षुः॑ स्तो॒मः । स्तो॒म आ॒त्मा । आ॒त्मा सा॒म ।

साम॑ ते । ते॒ तनूः॑ । तनूर्॑ वाम॒दे॒व्यम् । वाम॒दे॒व्यम् बृ॒हद्र॑थन्तरे ।
 वाम॒दे॒व्यमि॑ति वाम – दे॒व्यम् । बृ॒हद्र॑थन्तरे पक्षौ । बृ॒हद्र॑थन्तरे इति॑
 बृ॒हत् – र॒थन्तरे॑ । पक्षौ॑ य॒ज्ञाय॑ज्ञियम् । य॒ज्ञाय॑ज्ञियम् पु॒च्छम् ।
 पु॒च्छम् छन्दा॑सि । छन्दा॑स्यङ्गानि । अङ्गानि॑ धिष्णि॒याः ।
 धिष्णि॒याः श॒फाः । श॒फा यजू॑षि । यजू॑षि नाम । नामेति॑ नाम ॥
 सु॒पर्णो॑सि । सु॒पर्ण इति॑ सु – पर्णः । अ॒सि ग॒रुत्मा॑न् ।
 ग॒रुत्मा॑न् दि॒वम् । दि॒वम् ग॒च्छ । ग॒च्छ सु॒वः । सु॒वः प॒त ।
 प॒तेति॑ प॒त ॥ 42 (36/43) (ना॒भा – व॒ने ये – न॒यामि॑ – क्षा॒मा
 रु॒क्मो॑ – ऽष्टा॒त्रिंश॑च्च) (A10)

T.S.4.1.11.1 - Kramam

अ॒ग्ने य॒म् । यं य॒ज्ञम् । य॒ज्ञम॑द्ध्व॒रम् । अ॒द्ध्व॒रं वि॒श्वतः॑ । वि॒श्वतः॑
 प॒रिभूः॑ । प॒रिभू॑रसि । प॒रिभू॑रिति प॒रि – भूः । अ॒सीत्य॑सि ॥ स इत् ।
 इद् दे॒वेषु॑ । दे॒वेषु॑ ग॒च्छति॑ । ग॒च्छतीति॑ ग॒च्छति॑ ॥ सोम॑ याः ।
 यास्ते॑ । ते म॒योभु॑वः । म॒योभु॑व ऊ॒तयः॑ । म॒योभु॑व इति॑
 म॒यः – भु॑वः । ऊ॒तयः॑ स॒न्ति । स॒न्ति दा॒शुषे॑ । दा॒शुष इति॑ दा॒शुषे॑ ॥
 ताभि॑र् नः । नो॒ऽवि॒ता । अ॒वि॒ता भ॒व । भ॒वेति॑ भ॒व ॥ अ॒ग्निर् मू॒र्द्धा ।

मूर्द्धा॑ भुवः॑ । भुव॑ इति॑ भुवः॑ ॥ त्वम्॑ नः॑ । नः॑ सोम॑ । सोम॑ या ।
 या ते॑ । ते॑ धामा॑नि । धामा॑नीति॑ धामा॑नि ॥ तथ् स॑वि॒तुः । स॑वि॒तुर्
 वरे॑ण्यम् । वरे॑ण्यम् भर्गः॑ । भर्गो॑ देव॒स्य । देव॒स्य धीम॑हि । धीम॑हीति॑
 धीम॑हि ॥ धियो॑ यः । यो नः॑ । नः॑ प्र॒चोद॑यात् । प्र॒चोद॑यादिति॑
 प्र – चोद॑यात् । अचि॑त्ती यत् । यच् च॑कृ॒म । च॑कृ॒मा दैव्ये॑ ।
 दैव्ये॑ जने॑ । जने॑ दी॒नैः । दी॒नैर् दक्षैः॑ । दक्षैः॑ प्रभू॒ती ।
 प्रभू॒ती पू॒रुष॑त्वता॑ । प्रभू॒तीति॑ प्र – भू॒ती ।
 पू॒रुष॑त्वतेति॑ पू॒रुष – त्वता॑ ॥ 43 (50/53)

T.S.4.1.11.2 - Kramam

दे॒वेषु॑ च । च स॑वि॒तः । स॑वि॒तर् मा॑नुषेषु॑ । मा॑नुषेषु॑ च ।
 च त्वम्॑ । त्वम्॑ नः॑ । नो॑ अत्र॑ । अत्र॑ सुव॑तात् । सुव॑ताद॒नाग॑सः ।
 अ॒नाग॑स इत्य॒नाग॑सः ॥ चोद॑यित्री॒ सूनृ॑तानाम् । सूनृ॑तानाम् चे॒तन्ती॑ ।
 चे॒तन्ती॑ सु॒मती॑नाम् । सु॒मती॑नामिति॑ सु – म॒तीनाम्॑ । यज्ञ॑म् दधे॑ ।
 दधे॑ सर॑स्वती । सर॑स्वतीति॑ सर॑स्वती ॥ पा॒वीर॑वी क॒न्या ।
 क॒न्या चि॒त्रायुः॑ । चि॒त्रायुः॑ सर॑स्वती । चि॒त्रायु॑रिति॑ चि॒त्र – आ॒युः ।
 सर॑स्वती वी॒रप॑त्नी । वी॒रप॑त्नी धिय॑म् । वी॒रप॑त्नीति॑ वी॒र – प॑त्नी ।

धिय॑म् धा॒त् । धा॒दिति॑ धा॒त् ॥ ग्ना॑भिरच्छि॒द्रम् । अ॒च्छि॒द्रं श॒रणम् ।
 श॒रणं स॒जोषाः॑ । स॒जोषा॑ दु॒राध॑र्षम् । स॒जोषा॑ इति॑ स-जोषाः॑ ।
 दु॒राध॑र्षम् गृण॒ते । दु॒राध॑र्षमि॒ति दुः - आ॒ध॒र्षम् । गृण॒ते श॒र्म ।
 श॒र्म य॑स॒त् । य॑स॒दिति॑ य॑स॒त् ॥ पू॒षा गाः॑ । गा॒ अनु॑ । अ॒न्वे॒तु ।
 ए॒तु नः॑ । नः॑ पू॒षा । पू॒षा र॑क्षतु । र॒क्ष॒त्व॒र्वतः॑ । अ॒र्व॒त इ॒त्य॒र्वतः॑ ॥
 पू॒षा वा॒जम् । वा॒जं स॒नोतु॑ । स॒नोतु॑ नः॑ । न॒ इति॑ नः॑ ॥
 शु॒क्रम् ते॑ । ते॒ अ॒न्यत् । अ॒न्यद् य॒ज॒तम् । य॒ज॒तम् ते॑ । ते॒ अ॒न्यत् ।
 अ॒न्यद् वि॒षु॒रूपे॑ । 44 (50/54)

T.S.4.1.11.3 - Kramam

वि॒षु॒रूपे॑ अ॒हनी॑ । वि॒षु॒रूपे॑ इति॑ वि॒षु - रू॒पे । अ॒हनी॑ द्यौः । अ॒हनी॑
 इ॒त्य॒हनी॑ । द्यौ॒रिव॑ । इ॒वा॒सि॒ । अ॒सी॒त्य॒सि ॥ वि॒श्वा हि॑ । हि॒ मा॒याः ।
 मा॒या अ॒व॒सि॒ । अ॒व॒सि॒ स्व॒धावः॑ । स्व॒धा॒वो भ॒द्राः । स्व॒धा॒व इति॑
 स्व॒धा - वः॑ । भ॒द्रा ते॑ । ते॒ पू॒षन् । पू॒षन्नि॒ह । इ॒ह रा॒तिः । रा॒तिर॒स्तु ।
 अ॒स्ति॒त्य॒स्तु ॥ ते॒ ऽव॒र्द्ध॒न्त । अ॒व॒र्द्ध॒न्त स्व॒तव॒सः । स्व॒तव॒सो
 म॒हि॒त्व॒ना । स्व॒तव॒स इति॑ स्व - तव॒सः । म॒हि॒त्व॒ना । म॒हि॒त्व॒नेति॑
 म॒हि - त्व॒ना । आ॒ ना॒कम् । ना॒कम् त॒स्थुः । त॒स्थु॒रुरु॑ । उ॒रु च॒क्रि॒रे ।

च॒क्रि॒रे स॒दः । स॒द इति॑ स॒दः ॥ वि॒ष्णु॒र् यत् । यद्ब॒द्ध । हाव॑त् ।
 आ॒वद् वृ॒षण॑म् । वृ॒षण॑म् म॒द॒च्यु॒तम् ॥ म॒द॒च्यु॒तं वयः॑ । म॒द॒च्यु॒तमि॒ति
 म॒द – च्यु॒तम् । वयो॑ न । न सी॒दन् । सी॒दन्ना॒धि । अ॒धि ब॒र्हिषि॑ ।
 ब॒र्हिषि॑ प्रि॒ये । प्रि॒य इति॑ प्रि॒ये ॥ प्र चि॒त्रम् । चि॒त्रम॒र्कम् ।
 अ॒र्कम् गृ॒णते॑ । गृ॒णते॑ तु॒राय॑ । तु॒राय॑ मा॒रुता॑य । मा॒रुता॑य स्व॒तव॑से ।
 स्व॒तव॑से भ॒रद्ध॑वम् । स्व॒तव॑स इति॑ स्व – तव॑से ।
 भ॒रद्ध॑वमि॒ति भ॒रद्ध॑वम् ॥ ये सहा॑सि । सहा॑सि स॒हसा॑ ।
 स॒हसा॑ स॒हन्ते॑ । स॒हन्ते॑ रेज॑ते । 45 (50/57)

T.S.4.1.11.4 - Kramam

रेज॑ते अ॒ग्ने । अ॒ग्ने पृ॒थि॒वी । पृ॒थि॒वी म॒खेभ्यः॑ । म॒खेभ्यः॑ इति॑
 म॒खेभ्यः॑ ॥ वि॒श्वे दे॒वाः । दे॒वा वि॒श्वे ॥ वि॒श्वे दे॒वाः । दे॒वा इति॑ दे॒वाः ॥
 द्या॒वा नः॑ । नः॑ पृ॒थि॒वी । पृ॒थि॒वी इ॒मम् । पृ॒थि॒वी इति॑ पृ॒थि॒वी ।
 इ॒मं सि॒ध्रम् । सि॒ध्रम॒द्य । अ॒द्य दि॒विस्पृ॑शम् । दि॒विस्पृ॑शमि॒ति
 दि॒वि – स्पृ॑शम् ॥ य॒ज्ञम् दे॒वेषु॑ । दे॒वेषु॑ य॒च्छता॑म् । य॒च्छता॑मि॒ति
 य॒च्छता॑म् ॥ प्र पू॒र्वजे॑ । पू॒र्वजे॑ पि॒तरा॑ । पू॒र्वजे॑ इति॑ पू॒र्व – जे॑ ।
 पि॒तरा॑ न॒व्यसी॑भिः । न॒व्यसी॑भिर् गी॒र्भिः । गी॒र्भिः कृ॑णु॒ध्वम् ।

कृ॒णु॒ध्व॒ꣳ स॒दने॑ । स॒दने॑ ऋ॒तस्य॑ । स॒दने॑ इति॑ स॒दने॑ ।
 ऋ॒तस्ये॑त्यृ॒तस्य॑ ॥ आ॒ नः॑ । नो॒ द्या॒वापृ॒थि॒वी । द्या॒वापृ॒थि॒वी दै॒व्ये॑न ।
 द्या॒वापृ॒थि॒वी इति॑ द्या॒वा - पृ॒थि॒वी । दै॒व्ये॑न ज॒नेन॑ । ज॒नेन॑ या॒तम् ।
 या॒तम् म॒हि । म॒हि वा॒म् । वांँ व॒रूथ॑म् । व॒रूथ॑मि॒ति व॒रूथ॑म् ॥
 अ॒ग्निꣳ स्तो॒मेन॑ । स्तो॒मेन॑ बो॒धय॑ । बो॒धय॑ स॒मि॒धा॒नः । स॒मि॒धा॒नो
 अ॒म॒र्त्यम् । स॒मि॒धा॒न इति॑ स॒म् - इ॒धा॒नः । अ॒म॒र्त्यमि॒त्यम॒र्त्यम् ॥
 ह॒व्या दे॒वेषु॑ । दे॒वेषु॑ नः॑ । नो॒ द॒धत् । द॒धदि॑ति॒ दधत् ॥ स ह॒व्य॒वाट् ।
 ह॒व्य॒वाड॑म॒र्त्यः । ह॒व्य॒वाडि॑ति॒ ह॒व्य - वाट् । अ॒म॒र्त्य उ॒शिक् । उ॒शिग्
 दू॒तः । दू॒तश्च॑नो॒हितः॑ । च॒नो॒हित॑ इति॑ च॒नो॒हितः॑ ( ) ॥ अ॒ग्निर् धि॒या ।
 धि॒या स॒म् । स॒मृ॒ण्व॒ति । ऋ॒ण्व॒तीत्यृ॒ण्व॒ति ॥ श॒म् नः॑ । नो॒ भ॒वन्तु॑ ।
 भ॒वन्तु॑ वा॒जेवा॒जे । वा॒जेवा॒ज इति॑ वा॒जै - वा॒जे ॥ 46 (58/64)
 (पु॒रुष॑त्व॒ता - य॒ज॒तन्ते॑ अ॒न्यथ् - स॒ह॒न्ते॑ - च॒नो॒हि॒तो - ऽष्टौ॑ च॑)
 (A11)

चतुर्थ काण्डे – प्रथमः प्रश्नः (TS 4.1)

PraSna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(यु॒ञ्जान॑ – इ॒माम॑गृ॒भ्णन् – दे॒वस्य॑ – सन्ते॑ – वि पाज॑सा –
वस॑वस्त्वा – समा॑स्त्वो – द॒र्ध्वा – अ॒स्याकू॑तिं – य॑दग्ने॒ यान्
– यग्ने॑ यं य॑ज्ञ – मेका॑दश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(यु॒ञ्जानो॑ – वर्म॑ च स्थ – आ॒दित्य॑स्त्वा – भार॑ती – स्वा॒
अ॒ह॒ – षट्च॑त्वारि॒ंशत्)

First and Last Padam of First Prasnam of Kandam 4 :-

(यु॒ञ्जानो॑ – वाजे॑वाजे)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ इति चतुर्थ काण्डे प्रथमः प्रश्नः – क्रम पाठः समाप्तः ॥

=====

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 4.1)

Details of Panchati, Padam and Krama Vaakyam for Kandam 4 – Prasanam 1 – TS 4.1

	Panchati	Padams	Krama Vaakyams
Anuvakam 1	4	203	221
Anuvakam 2	5	270	307
Anuvakam 3	4	177	200
Anuvakam 4	4	186	207
Anuvakam 5	4	204	225
Anuvakam 6	3	169	184
Anuvakam 7	4	184	211
Anuvakam 8	6	284	318
Anuvakam 9	3	170	189
Anuvakam 10	5	238	267
Anuvakam 11	4	208	228
Total →	46	2293	2557